

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: VIII., Rökk Szilárd-utca 9.
Kiadóhivatal: VIII., Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: ÉSZI JÓZSEF
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG
Felolvas szerkesztő: BRAUN SÁNDOR

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Magyar tanulság.

Budapest, szeptember 21.

(K.) Ma már megcáfolták. Nem igaz, hogy a közös hadügyminisztérium a félmilliárdos költséget gyorsabb tempóban akarja a két kormányon behajtani. Nem igaz, hogy a két pénzügyminiszter hősiesen visszaverte Pitreich próbakirohanását. A tempó nem változik, a delegáció határozata nem változik, igaz, hogy a félmilliárdos tétel sem változik. Marad minden a régiében.

A cáfolat után is sokan lesznek, akik az első hírben inkább fognak hinni, mint a cáfolatban. Van is ebben a csökönységben valami. Az első hír szombaton jelent meg, a cáfolat csak négy nappal később. Ha az a hír egyszerűen csak „koholmány”, másnap, de talán még aznap lepuskázhatták volna a kaesát. De az összes félhivatalos és hivatalos puskák be voltak roszdásodva s a magasba röpitett sárkányról csak negyednapon sült ki, hogy kaesa. Hát akkor talán nem is kaesa. A hadügyi kormány szédítő bölcseségétől kitelik, hogy mikor a magyar kormány okossága nyomán lassankint hegedni kezdenek az utolsó nagy obstrukció sebei, előszedi házi patikájából a jól ki-próbált izgató-szereket s az alig lábadozóknak arcába kergeti a vért. Katonáéknál nem meglepő, hogy miután ők hajlandók magyar hadbírá-

kat befogadni, a képzőintézetekben magyar tanárokat megtérni s az egész szolgálat írásos részében a magyar állam nyelvének jogait elismerni, tehát nyomban kiállítják a számlát is a „boldoggá tett” magyar nemzet számára. Adtunk — tehát kérhetünk. Ez ugy meglehetősen talál a hadügyminiszterek természetrajzához. Nem esudálkozunk tehát, ha az illetékes cáfolat után is inkább hisznek az első hírben s a cáfolat körül az a legenda keletkezik, hogy Pitreich ur próbakirohanása megtörtént, de a két pénzügyminiszter állta az ostromot s miután az osztrák sajtó is, a magyar sajtó is ritka harmóniában esett a hadügyminiszter urnak, ennél fogva célszerűbbnek látszott a vereséget eltagadni s egyszerűen azt hirdetni, hogy nem történt semmi.

Hogy a mi katonai dirigenseinknek még sok leckét kell kapniok, míg étrendüket gazdasági képességünk s nem az ő betegesen nagy étvágyuk szerint szabályozzák: azzal tisztában vagyunk. Ha a két kormány s különösen a mi kormányunk nem nyúlt a Pitreich ur első szavára a kasszához: ezt végre is örömmel vehetjük tudomásul. Nekünk tehát egészen mindegy lehet, ha a legenda szerint igaz a cáfolat vagy legenda nélkül, lényege szerint az. Ránk annyi tartozik, hogy akár vannak a japán-orosz háborúnak becses tanul-

ságai, akár nincsenek és akár abnormis a hadsereg étvágya, akár nem: azt a félmilliárdos adót nem kéri gyorsabb tempóban és az állam háztartásának egyensúlyát váratlan követelések nem kockáztatják. Minden egyéb mellékes. Négy fal között tervezhet, koholhat a hadügyi kormány, amit akar. De aztán tüzre is dobhatja a terveit. Mert Magyarország akármilyen argumentum ellenében nem áll kötélnek s a japán-orosz háború tanulságai nagyon hatalmasak lehetnek, de hogy nyakunkra hozzák a mi régen kivert ellenfelünket, a deficitet, ahhoz mégis gyöngök. Nem akarózik nekünk elülről kezdeni a birkózást a deficittel.

Éppen ma jelentik hivatalosan, hogy a jövő évi költségvetés összeállításával a kormány elkészült. Nincs olyan tárca, melynél nem a legszigorubb takarékoság mérlegén mérték volna a jelentkező szükségleteket. A költségvetésbe kellett illeszteni az állami és vármegyei tisztviselők nagyobb fizetését, gondolni kellett a nagy oktatásügyi reform költségeire, a vasuti tisztviselők fizetésrendezése is ebben az előirányzatban jut kifejezésre: ennyi új szükséglettel vajni könnyen befurakódhatott volna a költségvetésbe a deficit. Nem tudott befurakodni. Az idén is lesz valami kis fölösleg. Hát ha ezt a kis fölösleget körül nem bástyázzák igazi takarékosággal, ha ugy-

T Á R C A.

Egy diákkisasszony levele.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Ezt a levelet azért írom önnek, mert tudom, hogy ön lelkes támasza a szabadelvű eszméknek, és azért is, mert nekem, valamint osztálytársaim közül is többeknek, ön már számos esetben szolgált kiváló tanácsokkal és ekként a legnagyobb mértékben megnyerte mindannyiunknak bizalmát. Meggyőződöttünk róla, hogy ön nemcsak az olyan intímabb kérdésekre tud találon megfelelni, mint például hogy szabad-e az anizskártyát elfogadni egy másodéves jogásztól, vagy hogy mik a legvidtatóbb táncok. Ön talán már nem emlékszik erre az esetre, de én még igen jól emlékszem: tavaly az osztályban egyszer történelmi órán, mikor Kovács tanár ur a perzsákat magyarázta, kiterjeszkedett — mint a tanárok mondják — Cyrus részletes életrajzára is. Megmondta a nevét a Cyrus kedvenc esztőlósának is és a jövő órán felhívott engem és megkérdezte tőlem. Én persze nem tudtam, ő mérges lett és aznap hazament a többiekkel sokat beszélgettünk a gimnáziumi tanterv hibáiról és hogy mennyi fölösleges ostobaságot magoltatnak az emberrel, aminek semmi értelme sincs. Például a Cyrus szolgálját — mondtam én — biztosan a legokosabb emberek sem tudják és bizonyos, hogy még ön se tudja. Erre Gizi, ahinek a bátyja szer-

kesztő, fogadást ajánlott, mondván, hogy olyan dolog nincs, amit a szerkesztők ne tudnának. Én irtam önnek és Gizi megnyerte a fogadást. Azóta a mi egész osztályunk feltétlenül bizik az ön tudásában és műveltségében. És ennek köszönheti ön, tisztelt uram, hogy az egész osztály nevében felkeresem önt jelen levéllel.

Kérem, igen tisztelt szerkesztő ur, írjon valamit a lapjában a leány-érettségire vonatkozó miniszteri rendeletről. Nekem a stílusztikából mindig kettősem volt és van is, ezért nem írom magam, amit mondani szeretnék. Azonban önnek elmondom a dolgokat ugr, ahogy vannak, és kérem, csináljon majd belőlük egy cikket, hisz önnek az semmi, ugye? Hát kérem, csak azt akarom mondani, hogy a miniszternek teljesen igaza van. Én is azt találok, hogy sokkal több lány megy az egyetemre, mint kellene, és például az én Anesi nővérem is az anatómiai órákon bluz-mintákat rajzol a füzetébe, mint arról a multkori nagytakarítás alkalmából meggyőződtem, mikor összeraktam a jegyzeteit. Az Anesi egyáltalán nem érdeklődik semmi magasabb dolog iránt sem a világon és tisztán csak azért jár az egyetemre, mert otthon unatkozik és mert azt hiszi, hogy neki okvetlen oda kell járnia, mivel véletlenül prematura volt a Tavaszmező-utcaiban.

Ne tessék azt gondolni, tisztelt szerkesztő ur, hogy belőlem az irigység szól, mert én magam sohase lehetnék prematura, már csak a stílusztika miatt sem, amit utálok. De én jó lélekkel mondom önnek és számos személyes

tapasztalat alapján, hogy a prematura nem ér egy fapipát sem. Itt van mindjárt az Anesi esete. Miért lett az Anesi prematura? Mindenekelőtt meg kell mondanom, hogy az Anesi egyáltalán nem a maga jószántából járt a gimnáziumba, mint például én, akinek igen sokat kellett veszekednem, hogy odaeresszenek. Az Anesit a mama mindig nagy lumen-nek tartotta, mert igen szerencsés arca van és mindig úgy néz ki, mintha okosságokra gondolna. Pedig ez, mondhatom, igen ritka eset. Hát mondom, a mama küldte az Anesit a gimnáziumba és ő ment, mert ő mindig feltétlenül szót fogadott a mamának és saját akarata nem volt sohasem. A gimnázium akkor még nem volt olyan közönséges, mint most, és az Anesit mindig behívták, ha vendégek voltak, és megbámulták és ezt ő nagyon szereti. Most is mindig nagyon örül, ha az idegenek megcsodálják az egyetemrejárás miatt. Azonban térjünk a tárgyra. Az iskolában mindig Anesi volt az első és a tanárok kedvence. Mindenkinek szerette őt, csak a Wilesek tanár ur nem, aki fiatal és a matematikát tanítja és nem a formaságok embere, mint a többi tanárok. Wilesek tanár ur maga mondta nekem egyszer, hogy az Anesi egy magoló automata, aki csak gépies szorgalmának köszönhet mindent. Ó, Wilesek, csak azért adott neki jelest, mert muszáj volt. De ő jobban szereti a gondolkodó és intelligens tanulókat, akiknek van fölfogásuk és egyéniségük, mint az olyanokat, akik bevágnak mindent mindig, minden tárgyból, minden órára és úgy tudják betöve a könyveket végső-végig.

állítják kirakatba, hogy az ólálkodó farkasérvény elnyelhesse, ha mi kétszer a fogainkhoz verünk minden garast és állami szükségleteink csak a kurta takaróig nyújtózkodnak, de aztán Pitreich vagy akárki elköveteli tőlünk nemcsak a fölösleget, hanem a szükségfalatokat is: akkor ez több volna könnyelműségénél. A háboru, melyhez japán tanulságokat lehet értékesíteni, messze van és nem bizonyos; de az inség és a deficit veszedelme közel van és bizonyos. A hadseregnek, igaz, kötelessége megvédeni, amink van. De előbb nekünk kell védekeznünk, hogy valamink legyen. S ha nekünk csak deficitünk volna, hát annak megvédésére igazán nem volna érdemes hadsereget tartani. Ha tehát hiszünk is a cáfolatnak s igaznak vesszük, hogy a hadügyi kormányzatnak ezuttal nem is voltak újabb követelése, a jövőre nézve azt kell óhajtanunk, hogy a deficit ellen való harcban ne támogasson bennünket kegyes megjelenésével a hadsereg.

A japán-orosz háboru tanulságait nem ismerjük. De a mi állandó háborunkból van egy tanulságunk, melylyel élni akarunk. A deficit ellen magunk akarunk küzdeni, katonai támogatás nélkül. Ugy tapasztaltuk ugyanis, hogy ez a különös ellenség, mihelyt katonát lát, közelebb jön, de egy pár szürke pápaszem s egy unalmas bürokrata elől megfutamodik. Ez nem japán, nem orosz, hanem magyar tanulság s a végén nekünk ez a legfontosabb...

BELFÖLD

A jövő évi költségvetés. A jövő évi költségvetés előkészületeit az összes miniszteriumokban befejezték s az egyes tárcák költségvetésének ugynevezett első olvasása már megtörtént. Min-

Sajnos, Wilesek tanár ur egyedül áll ezzel a véleményével. A többi tanárok mind az Ancsi-félekét szeretik. A mi osztályunkban is van három prematura-jelölt. Kettő ezek közül szakasztott az Ancsinak a párja. Ezek a leányok megtanulnak mindent, a nélkül, hogy érdeklődésnek akármilyen iránt. Mindent tudnak, de mindentől csak annyit, amennyi a könyvben van. Soha eszükbe se jut, hogy valamelyik tárgyba — mint a tanárok mondják — mélyebben behatóljának, hogy könyveket olvassanak, amik nincsenek előírva, hogy adatokat gyűjtsenek, amik nincsenek benne a tantervben. De viszont ez egészen természetes dolog is. Nekünk annyi leckénk van, annyi töméntelen sok tantárgyunk, írásbelink, — hogy a stilsztikát ne is említsem — hogy aki azt mind szívesen meg akarja tanulni, annak nem marad és nem maradhat ideje az önálló tanulásra. Így aztán nincs azon mit csodálni, ha az ugynevezett kiváló tanulók voltaképpen egy cseppet sem kiválóak és mikor ki-mennek a gimnáziumból az életbe, olyanok lesznek, mint az Ancsi.

Szerkesztő ur! Higye el nekem, én sohase szoktam hazudni és becsületszavamra mondom ezt: igazán nem azok a leányok a legokosabbak, akik prematurák lesznek! Abban nagyon igaza van a miniszternek, hogy csak az okos leányoknak kellene az egyetemre járnok. De abban nincs igaza, hogy azt hiszi, hogy csak a prematurák az okosak vagy pedig hogy az okosak mindig prematurák.

Kérem, a mi osztályunkban a legokosabb lány a Gizi, akit a tanárok csak részben kedvel-

den tárca körében az a törekvés jutott érvényre, hogy a pénzügyi helyzet tekintetbevételével, a takerékosság jusson diadalra s több-követelésnek csak ott adjanak helyet, ahol ez elkerülhetetlenül szükséges. A költségvetés egybeállításánál különösen az állami tisztviselők és vasutasok fizetés emelése vonatkozó törvény rendelkezéseit kellett tekintetbe venni s gondoskodni kellett azokról a költségekről, amelyeket a közoktatásügyi reformok igényelnek. A holnapi minisztertanács a költségvetéssel csak annyiban fog foglalkozni, amennyiben néhány fontosabb elvi kérdést, névszerint a fizetésemeléseknek és pótlékoknak a költségvetésbe való egységes beillesztését kell megoldani. A pénzügyminiszter valószínűleg október második felében fogja a Ház elé terjeszteni az 1905. évi budgetet.

Uj torpedók. Bécsből jelenti tudósítónk telefonon, hogy a tengerészeti kormány a rendes költségvetésben megszavazott két milliányi hiteltől torpedókat fog megrendelni. Egyelőre mintaképpen egy angol gyárból egy torpedónaszádót és egy torpedó-rombolót rendelt a tengerészeti kormány és ezeket tíz hónap múlva kell szállítani. Ezeknek elkészülte után részint a pólai arzenálban, részint árlejtés és pályázat útján magángyárakban 36 torpedónaszádót és rombolót fog rendelni a tengerészeti kormány.

A betegségleyezési törvény. A munkásbetegség-nyújtó-pénztárakra és a balesébiztosításra vonatkozó törvényjavaslat tervezete rövid idő múlva teljesen készen lesz. A jövő hónap végén az ipartanács elé kerül s az itt esetleg fölmerülő észrevételekhez képest fogják azután a törvényjavaslatot megszövegezni.

Beszámoló. Molnár Ákos, a székelyhidi kerület országgyűlési képviselője e hó 18-án, vasárnap, beszámoló beszédet tartott Vagámér községben, ahol a választók nagy lelkesedéssel fogadták. Molnár hosszasan fejtegette a függetlenségi párt törekvéseit, s kijelentette, hogy Kossuth Ferenc politikai felfogásához csatlakozik. A választók képviselőjüknél bizalmat szavaztak és a függetlenségi párt vezérért, Kossuth Ferencet lelkes hangú táviratban üdvözölték.

Az olasz kereskedelmi szerződés. Rómából jelentik, hogy a kereskedelmi szerződés a mai nappal minden kétséget kizáróan perfektté vált. A szerződés perfektválása mindenesetre fontos eredménye kereskedelmi politikánknak, mert általa az első és legtöbb nehézséggel egybekötött szerződés megkötéséhez jutottunk el.

nek. Ugyanis Gizi némely dolgot kitűnően tud, például az algebrát, mert azt nagyon szereti, mivel matematikus akar lenni, de a magyar nyelvtant gyűlöli és ebből és a latinból is és egyáltalán minden nyelvtanból többnyire elégségesre felel és néha jóra. Nehogy azonban azt higgye valaki, hogy a Gizi nem tud semmit az algebrán kívül. Éppen ellenkezőleg, őt minden érdeklí mindenről tud és mindig ő mesél nekünk mindent, ami a világban történik, könyvekről és képekről és ha valamit felfedeznek meg akármilyen előfordul. Szóval: Gizi intelligens leány. A matematikában pedig, ezt még az ellenségei is mondják, határozottan zseniális. Nemesak hogy mindig mindent tud, de rettenetes matematikai könyveket olvas és egész nyáron képleteket és levezetéseket csinál, mert neki ez a legnagyobb mulatsága. Vannak ilyen emberek. Mindazonáltal egész bizonyos, hogy a Gizi nem lesz prematura, sőt alig lesz egy pár jelese, nemesak azért, mert a nyelvtanokat gyűlöli, hanem azért is, mert a Gizi nem vizsgai tehetség. A vizsgai tehetség az egy külön tehetség, ami imponál a vizsgáló-bizottságnak és ami abban áll, hogy az ember soha ne jöjjön zavarba, tudjon szólni és tudja magát kivágni, ha binárba kerül.

A vizsgai tehetségnek vannak még fizikai előfeltételei is, amelyek — mint a tanárok mondják — negatív természetűek. A vizsgai tehetség nem ideges, nem érzékeny, neki nincsenek hangulatai, jó és rossz napjai. A vizsgai tehetség mindig egyformán van disponálva, őt nem zsejrozza szeméni és senki, ő nem fél, bizik önmagában, a szerencsében, mindenben. Nekiáll, levisz-

KÜLFÖLD

Ferdinánd fejedelem látogatása. A párisi Figaro munkatársa beszélgetést folytatott Bulgária párisi képviselőjével Ferdinánd fejedelem bécsi látogatásáról. A követ kijelentette, hogy a látogatás első sorban udvariassági aktus volt, de kétségtelen, hogy politikai jelentősége is volt annyiban, hogy a bolgár fejedelem viszonyát szívesebbé tette a bécsi udvarhoz. Bulgária viszonya Oroszországgal a lehető legjobb, amit az a körülmény bizonyít, hogy a cár egyedül a bolgároknak engedte meg, hogy tábori kórházat küldjenek a kelet-ázsiai harctérre. Az újságíró erre azt kérdezte, hogy Ferdinánd fejedelem bécsi látogatása előtt az a hír merült föl, hogy a Magyarország-Ausztria és Bulgária között függőben levő vitás kérdések eldöntését az angol királyra bízták. A bolgár képviselő erre azt felelte, hogy ilyen vitás kérdések nincsenek, ennél fogva közvetítésről vagy döntésről nem lehet szó. A balkáni helyzetről beszélgetve, a bolgár képviselő kijelentette, hogy a Balkánon csónad van, Bulgária és Törökország viszonya békés, amit már az a körülmény is bizonyít, hogy a fejedelem és miniszterei három hónapig távol voltak az országból.

Az orosz-japán háboru.

Budapest, szeptember 21.

Egy pétervári jelentés szerint a cár az orosz tüzéség főfelügyelőjévé nevezte ki nagybátyját, Mihájlovics Szergiusz nagyherceget. Mihájlovics Szergiusz nagyherceg még csak 35 esztendő, Kaukázusban született és ott lépett be a hadseregbe is, mindmáig a tüzéségnél szolgált és Pétervárott a lovasított tüzerdandár parancsnoka volt. A tüzéségi főfelügyelő állásának kreálása és egy nagyherceg kinevezése erre a tisztségre azt mutatja, hogy a cár ezental nagy figyelmet és gondot akar fordítani a fegyvernemre, miután nagy jelentőségét az újabb háboruk, de főképp a keletázsiai igazolta. Az utolsó háboru eseményei ugyanis bebizonyították, hogy az orosz tüzéség szervezete és felszerelése sok kívánnivalóval hagy fenn. A keletázsiai konfliktus kitörésekor csak nagyon kevés gyorstüzéld-ágyu volt a

gázik és egy arcizma se rándul meg. Az a két lány, akit az imént mondtam, hogy prematura-jelöltek, azok ilyen vizsgai tehetségek. A harmadikról nem beszélek. Az egy normálisan okos lány, dacára annak, hogy prematura.

A Gizi nem vizsgai tehetség, már csak azért sem, mert roppant izgatott, valahányszor felel. még az órán is. Persze, hogy aztán a felét elfelejti megmondani a feleletnek és pedig a jobbik felét. De különben se tud nagyokat mondani és általában igen szerény föllépése van, ami, azt hiszem, igen nagy hátránya, a mai társadalomban. Én szintén nem vagyok vizsgai tehetség. Sőt igazán egyáltalán nem vagyok semmiféle tehetség, hanem normális, rendes leány, aki szeret tanulni és nincs nagyobb vágyam, mint hogy később magam taníthassak és fönn tarthassam magamat a munkámmal. Különben azt is nyugodtan állíthatom, hogy van annyi eszem, mint a harmadik prematura-jelöltünknek. Már most kérem, szerkesztő ur, gondolja meg: mi lesz belőlünk, Giziből és belőlem, akik egész biztosan nem leszünk prematurák? Nekünk nem szabad egyetemre járnunk, akárhogy is vágyódnék utána, és nézünk kell, hogy az Ancsi járhat, amennyit akar, és mégse jár rendesen, mert nincs kedve hozzá. Hát igazság ez? Szerkesztő ur! Itéljen ön maga belátása szerint: van ennek értelme?

Olvastam azt is, amit a lapok irtak, hogy ez a mi kedvünkért történik voltaképpen, stb. stb. De ez már igazán nem igaz. Én azt tartom, kérem, hogy a miniszter ugyan nem tudja megválasztani, hogy ki való az egyetemre és ki nem való. De az élet később nagyon szépen kiválasztja,

hadsergenél és mikor aztán hamar küldtek ilyen ágyukat a harcra, Altwater tábornok hibájából Karbin helyett Libauba expedáltak. Az új tüzérségi főfelügyelő a honvédelmi tanács elnökének, *Mihajlovics Mihály* nagyhercegnek fia s mint a nagyherceg minden fia, komoly és nagyműveltségű férfi, úgy hogy méltán hiszszük, hogy fiatal koradacára helyt áll feladatának és rendet fog teremteni az orosz tüzérség zűrzavarában.

Mint londoni lapok jelentik, a japánok tegnapi reggel Port-Arthurtól északra a Sujsjin erődöt elfoglalták és ott megvetették lábukat. Hivatalosan e hirt még nem erősítették meg és így nem lehet még mérlegelni ez esemény jelentőségét. A kínai háborúban 1894-ben a japánok szintén erről az oldalról hatoltak be Port-Arthurba.

Mukdenből azt táviratozzák, hogy a nagy döntő csata közvetlen küszöbön áll. A japánok serege állítólag 8—9 hadosztályból áll, tehát mindössze 130 ezer és 300 ezer emberből, mint ahogy Rómából már másodízben jelentik. Ugyanaz a forrás jelenti, hogy *Kuroki* tábornok az orosz sereg jobbszárnyát támadta meg. Minthogy *Kuroki* serege a japán arcél szélső jobbszárnyát alkotja, úgy ő csak az oroszok balszárnyát támadhatta meg.

Új csaták előtt.

London, szeptember 21.

A japánok támadása, úgy látszik, ismét megkezdődött. A japán hadsereg nagy félkörben nyomul előre az orosz állások ellen, amelyeknek centruma Mukden. *Kuroki* tegnap állt a Hun folyót és az oroszok jobb szárnyát megtámadta. Hogy egész serege a Humbó jobb partján van-e már, vagy csak egyes különítmények, azt nem lehet tudni. Oyama hallomás szerint hatvanezer főnyi erősítést kapott és így több mint háromszáz ezer főnyi hadsereg felett rendelkezik. *Karbin* jelentések szerint két nagyobb különítmény *Samsonov* és *Rennenkampff* tábornokok vezetése alatt felderítő utat tett kelet felé, hogy az ellenség állá-

hogy ki hová való, és aki arravaló, hogy valamit elérjen, az elér. Aki pedig nem arravaló, annak a diploma se nem árt, se nem használ, nem lesz belőle semmi sem. Ez, kérem, az én véleményem és ezért nem hiszem mindazt, amit a szellemi proletárságtól való megóvásról és a társadalom alapvető elveinek fenntartásáról olvastam.

Mielőtt levelemet befejezném, még egy kérdést szeretnék intézni a szerkesztő urhoz: vajjon azok a fiúk, akik éppen hogy átesznek az érettségén, vannak-e mindnyájan olyan okosak, mint amilyeneknek a miniszter akarná, hogy a pre-maturák legyenek? És hogyha ezek az „érett” vagy „jól érett” fiúk nem olyan okosak, miért-hogy ki nem teszik a szűrőket? Hisz az az egy csak egészen bizonyos, hogy mostanáig több rossz férfi-doktor vagy férfi-ügyvéd van a világon, mint asszony-doktor vagy asszony-ügyvéd. Hisz a szerkesztő ur maga is bizonyosan ismer férfi-ügyvédeket, doktorokat és tanárokat, akik nem zsenik. Hát miért kell, hogy az összes női doktorok és tanárok okvetlenül zsenik legyenek?

Igen tisztelt szerkesztő ur! Kérem, feleljen erre a kérdésemre. Nemszak a magam nevében kérdezem ezt, hanem, mint mondtam, az egész osztályunk nevében. Bocsássa meg, ha a levelem talán rosszker jött és terhőre voltam vele. De meg kellett hogy írjam. Várom szíves választát és maradok, mindannyiunk szíves üdvözléssel, tisztelő és hálás híve:

Sári, VIII. oszt. tanuló.

sait Baniapudza mellett kikutatassa. E közben többször harcra került a dolog japán csapatokkal, de az oroszok feladatukat sikeresen megoldották. Hír szerint *Kuropatkin* az expedíció eredményével meg volt elégedve.

Mukden, szeptember 21.

(*Reuter.*) Az ütközet közvetlen küszöbön áll. A japánok mintegy 8—9 hadosztálynyi erővel vonulnak előre. A magasan álló gabona mindenütt le van aratva, miért is tág lövőtér van a síkságon. Az orosz állások közvetlenül a Hun folyó két partján húzódnak végig.

Pétórvár, szeptember 21.

Az itteni vezérkar biztosra veszi, hogy legközelebb nagy ütközet lesz Mukden körül, nem pedig *Tienlingnél*. Az ellenséges seregek lázasan készülnek az ütközetre, mert a tél beköszöntése előtti időt mind a két fél fel akarja használni.

Pétórvár, szeptember 21.

Geissmann tábornok, a vezérkari akadémia tanára, a harcéről érkezett jelentések alapján a japán seregek haderejét északon és *Liaojang körül 40 gyalogezredre vagyis 120 zászlóaljra* becsüli a megfelelő tüzérséggel és lovassággal. Formozán 12.000 japán katona van 54 ágyuval, ennek kétharmada *Inkauba* indul, hogy az északi sereggel egyesüljön.

London, szeptember 21.

Pétórvárról táviratozzák a *Daily Expressnek*, hogy *Kuropatkin* e hónap 9-től fogva 75.000 főnyi válogatott segédcsapatot kapott nyugati Oroszországból.

Berlin, szeptember 21.

Mukdenből Tokióba érkezett távirat alapján jelentik a *Berliner Lokalanzeigernek*, hogy a két fél előrszcsapatát többször megütköztek és az oroszok mindannyiszor visszaverték.

Tokio, szeptember 21.

(*Reuter.*) A mandzsországi hadsereg főhadiszállásáról táviratozzák mai kelettel: Az orosz haderők ama részei, amelyek a 17-iki rekognoszálások alkalmával ütközetbe keveredtek, *Pintajesuba vonultak vissza*. A japánok folytatják előrevonulásukat a mukdeni uton. E hó 18-án nem volt ütközet.

Kuropatkin jelentése.

Pétórvár, szeptember 21.

(Hivatalos.) *Kuropatkin* tábornok táviratozza 20-iki kelettel:

Hadseregünknel semmi különös nem történt. E hó 19-én látták, hogy egy ellenséges csapat a *Dalmi-szoros* felé fordult. 20-án délután kétszer megtámadta az ellenség állásunkat a szorosnál, több mint négy századot küldve az ott álló csapat ellen, hogy a balszárnyat megkerülje. A támadást azonban mindannyiszor visszaverték és a megkerülő ellenséges mozdulatot fenntartotta a népfegyverekkel ellátott lovasságunk.

Elfogott kozákok.

London, szeptember 21.

Csifuból táviratozzák, hogy 500 orosz kozák elindult, hogy a japánokat elűzze *Talicsvangból*. A lovas-csapat máig sem tért vissza s azt hiszik, hogy fogságba jutott.

Port-Arthur ostroma.

Csifu, szeptember 21.

(*Reuter.*) A japánok az utolsó 19 nap alatt készülődtek Port-Arthur ostromára, mely az északkeleti oldalra irányul. A japánoknak az a céljuk, hogy a *Rükvansan* és *Erlungsan* erősséget és a köztük levő

erősségeket elfoglalják. Az augusztus vége felé történt támadás tíz napig tartott. Bár a japánokat az egész vonalon visszaverték, mégis megtartották négy kis északkeleti erősséget. Kettő csak 500 lépésnyire van az *Erlungsan* erősségtől. Az oroszok naponta 1000 granátot lönek ki, főképpen a négy említett erősség ellen. A *Novi Kraj* jelentése szerint éjjel is voltak támadások ezen sáncok ellen.

Az augusztus végén a *Rükvansan erősség megostromlására* tett kísérlet a japánoknak egy egész ezredébe került. Az illető ezrednek oly nagyok voltak a veszteségei, hogy csaknem egynegyedére olvadt össze és az sem volt már harc képes állapotban.

London, szeptember 21.

Port-Arthur a japánok, amint az *Express* Csifuból jelenti, hétfőn este újból hevesen megtámadták. A *Standard* jelentése szerint a japánok tegnap reggel hatalmukba kerítették az ugynevezett *Kuropatkin-erődöket*, amelyek a *Suisan-magaslattól* jobbra és balra vannak.

Berlin, szeptember 21.

A *Lokalanzeiger* közli, hogy a japán sereg a legutolsó ostromot Port-Arthur ellen napokig készítette elő és sikerült két fontos és több kisebb erődítményt elfoglalniok. Tokióban ezt a rohamot teljesen sikerültnek tartják.

A balti flotta.

Berlin, szeptember 21.

A *Lokalanzeiger* tudósítójának alkalmá volt *Revalban* beszélnie *Rosdestvenszki* admirálissal, a balti hajóraj parancsnokával, aki hat sorhajóval, öt cirkálóval, sok torpedóval és szállítóhajóval a revali kikötőben állapodott meg, hogy bevárja a még hiányzó és hamarosan elkészülő három hadihajó megérkezését. *Rosdestvenszki* azt mondotta a hírlapíróknak, hogy mihelyt a hajóraj megtette a szükséges próbatat, azonnal el fog indulni Kelet-Ázsiába. Az elindulás ideje még nincs meghatározva. A balti hajóraj addig is harci gyakorlatokat tart. Nagy hátrányára lesz a balti flottának az, hogy szentét csak nehezen fogja pótolhatni és az angol kormány éppenséggel nem jóakaró magatartása következtében nem számíthat olyan pontokra, ahol megállapodhatnék és esetleges sérüléseit kijavíthatná, azonban ezeket az akadályokat nem tartják leküzdhetetleneknek. Azt is mondotta *Rosdestvenszki* a hírlapíróknak, hogy a hajóraj elindulása nem függ a *vladivosz-toki* kikötő befagyásától.

A hangulat Oroszországban.

Páris, szeptember 21.

A *Temps* tudósítója táviratozza Pétórvárról, hogy ott a hangulat lelkes és a háborút kívánja mindenki, ellenben a városokban általában mindenütt nyomott és pesszimiztikus a hangulat, az ipar és a kereskedelem nagyrészt tönkrement. Moszkvában aránylag még nem olyan nagy az elégedetlenség, mint *Lodzban* és *Vársóban*, ahol a kereskedők ezrével mondtak csődöt, de azért Moszkvában is általánosan hangosztatják a háború céltalanságát. A hivatalnokok elégedetlensége is veszedelmes növekszik. A lakosság reménytelennek tartja a jövőt.

A japán nemzeti hadsereg.

London, szeptember 21.

A *Morning Post* japán levelezője felhívja a figyelmet arra, hogy az ugynevezett *kokumingun*, vagy nemzeti hadsereg, egy eddig kevés figyelemre méltított tartaléka a japán hadseregnek. Valamennyi japán iskolában katonailag képezik ki a növendékeket és heteken át tartó gyakorlatokon sajátítják el azok az aktív katonai szolgálatot és így megszokják a fátalmakat és mihelyt belépnek az ezredébe, használható katonákka lesznek. De a katonai szolgálatra alkalmas ifjak-

nak csak csekély százalékát sorozzák be, rendes években vagy 20 százalékát, míg a többiek a *dahichi kokuminjumba*, az első nemzeti hadseregbe osztatnak be. Néhány heti begyakorlás után ezek is tudnak bánni a fegyverekkel. Japánnak tehát a rendes hadseregen kívül mindenkor egy nagy, részben begyakorolt tartalék áll rendelkezésére. A nemzeti hadsereg teljes létszáma pontosan nem állapítható meg, de igen nagy, minthogy a rendes hadseregbe besorozottak százaléka oly kicsiny. Eddig a nemzeti hadsereg mozgósítása végett döntő intézkedés nem történt és még csak nem is értesítették, hogy esetleg szükség lesz rá. Ezt figyelembe kell venni, ha az ember azt hallja, hogy Japán már tartalékjainhoz kénytelen nyulni. A nemzeti hadsereg legénységén kívül még százazatok állnak a japán hadvezetőség rendelkezésére, nagyrészt erős, szálas földmivesek, akik rövid gyakorlat után harcterre küldhetők.

Nem lesz béke.

Köln, szeptember 21.

A *Kölnische Zeitung* az angol forrásokból eredő békehírekre megjegyzi, hogy azoknak nincs alapjuk, mert a dolgok jelenlegi állása mellett Oroszország kénytelen volna magát *legyőzöttnek* elismerni és a japán békefeltételeket elfogadni, már pedig a cár csak nemrég jelentette ki, hogy békekötésről csak a japánok leveretése után lehet szó.

Az eltűnt attasé.

Páris, szeptember 21.

Egy orosz tisztnek a helyi orosz nagykövetséghez érkezett liaojangi augusztus 17-iki keletű magánlevele szerint *De Couverville*, az orosz hajóhadhoz beosztott francia tengerészeti attasé még néhány nap előtt Port-Arthurban volt, mivel arról volt szó, hogy *Couverville* már július 26-án elhagyta az erősséget a német tengerészeti attaséval, most azt vélik, hogy *De Couverville* még életben van.

A szerb koronázás.

Budapest, szeptember 21.

Örömmámorban uszott ma egész Szerbia és fény és ragyogás töltötte be Belgrád utcáit. Péter király a korona szent szimbólumát is hozzácsatolta hatalma jelvényeihez és biboros palástot öltve magára, hangos szóval mondotta el alattvalóinak a hitlevelet. És fény csillogott fel a szemekben, pir borította el az arcokat, hangosabban dobogtak a szívek, mert mindenképp úgy érezték, hogy ez a nap fordulópontot jelent a szerb királyság életében, hogy a koronából kisugárzó fény hajszolja csak igazán el azokat az árnyakat, melyek a mult esztendei véres éjszaka óta még egyre ott lebegtek az új király palotája felett és aggodalommal töltötték el a szerb hazafiak szívét. — Ma reggel óta hit és bizalom tölti el a lelkeket. Péter király isten és ember előtt szent fogadalmat tett. Igéretet, hogy a trónt nem kényelmes pihenőhelynek fogja tekinteni, hanem magaslathat, amelyet csak azért foglal el, hogy jobban láthassa, hol van szükség gyógyító balsamra, bölcs tanácsra, gyors tetterre. És a hatalmak összesereglett képviselői megjelenésükkel arról tettek tanúságot, hogy koronás megbízóik el akarják felejtetni, hogy milyen uton jutott el a trónig, és csak azt mérlegelik, hogy milyen az az út, amelyen ezentúl fog haladni. Péter király megígérte, hogy ez a jog és az igazság útja lesz. Vagyis az egyetlen út, mely a népek boldogságához és az országok felvirágzásához vezet. És a hatalmak képviselőivel egész Európa népe is örövendve hallgatja Péter király

igéreteit, a gyönyörű imát, melyben arra kéri a Mindenhatót, hogy adjon neki erőt kötelességei teljesítéséhez. Hogy élesítse meg elméjét, hogy így mindenha megtudja, mi tetszik a mennyei bíró szemének és mi igazságos parancsolatai szerint! Vajha teljesednék kívánsága, hogy végre nyugalom és béke költözzék a szerb királyság sokszor megrázkódott földjére és hogy a vérell áztatott talajból a csendes munka, a kultura virágzatai fakadassanak ki.

Belgrád, szeptember 21.

Ködös, esőre hajló időben, ma kora reggel huszonegy ágyulövés jelezte, hogy a koronázás napja beköszöntött. Az utcák még sárosak voltak, a háromszínű zászlók színei összefolytak a tegnapi esőzéstől és félő volt, hogy a koronázás, amelyre már hónapok óta annyi gonddal és körültekintéssel készültek, zuhogó esőben fog lejátékozni. Az utvonalon és a királyi palota előtt ezrekre menő néptömeg hullámzott.

A koronázó menet, kevéssel reggel nyolc óra után, megindult a királyi palotából. Fantasztikus ruhájú, lovas heroldok vezették. Azután következtek gyönyörű díszbe öltözött huszárok. Élénk érdeklődést keltett most a második huszárezred, amely alig egy éve még Draga királyné nevét viselte. Azután hat parádés udvari kocsit következett allonge parókás kocsikkal. Udvari méltóságokat vittek, köztük *Levaseur* őrnagyot, a királyi hercegek nevelőjét. E kocsik után a la Daumont fogaton a király lánya, *Jelena* hercegnő következett, mellette a kocsiban *Milica* szerb trónörökös. A királylány arca tipikusan szerb, amilyent sokat látni a bácskai előkelőbb bunyevác lányok között. Hőfehér nemzeti díszruhában volt. A második fogaton *Renadovics* doktorné, a király rokona ült, Pál herceggel. A király lányának kocsija után a harminchat szerb ezred zászlóit és jelvényeit vitték.

Százegy ágyulövés és hangos kürtzú jelezte azt a pillanatot, amikor Péter király elhagyta a konakot. Vörös tábornoki egyenruhában lovagolt. Mellette káplári egyenruhában *György* és *Sándor* hercegek lovagoltak. A székesegyház portáléja előtt *Ince* metropolita fogadta a királyt és eléje tartotta a keresztet, amelyet Péter király megcsókolt. A templomban a diplomáciai testület és a koronázás meghívott vendégei voltak jelen. A metropolita a trónhoz vezette a királyt, aki ott háromszor keresztet vetett, miközben zoltár hangja zugott. Miután a metropolita és a király fölválva imádságokat mondtak, a király helyet foglalt a trónuson.

A metropolita evangéliumot olvasott, amikor a király felemelkedett a trónról. Ebben a pillanatban Belgrád minden templomban megkonduktak a harangok. Háromnegyed kilenckor két püspök a királyra akasztotta a hermelincs palástot. A metropolita rövid imát rebeg s felveszi a székről a koronát s a király fejére illeszti, aki mindkét kezével utána nyul és megigazítja, hogy biztosan álljon a fején.

A kar a *Mnogája Létát* énekelte és egy protodiakonus hangosan néven szólította a királyt.

Ünnepies pillanat következett. A király ágyudörgés és harangzúgás között felállott, átadta a jogart és az almát a heroldoknak, letérdelt s egy imát olvasott fel a metropolita által átnyújtott könyvből. A közönség halálos csendben hallgatta ezt a fohászkiadást:

Mindenható Isten! Királyok Királya, ki mindenható szavaddal megteremtetted a világot, néped királyává és birájjá választottál ki engem. Hiszek határtalan előrelátásodnak és köszönettel borulok le felséged előtt. Te Uram és Parancsolóm, tégy bölcsesé ama feladatra, amelyért engem küldöttél, oktass és vezess engem e nagy kötelességemben. Szálljon meg engem a Bölcsesség, mely trónodból kiárad. Küldd le dicsőséges menyeidből, hogy megtudjam, mi tetszik szemednek és mi igazságos parancsolataid szerint. Add, hogy szívem kezében legyen, hogy itéleted napján félelem nélkül adhassak

számot cselekedeteimről. Szentséges fiad és a Szentlélek nevében mindörökké amen!

Az ima elhangzása után a király fölemelkedett, míg az összes jelenlevők letérdeltek. A metropolita térden állva imát mondott, azt kérve Istentől, hogy vezesse a királyt és áldja meg minden uralkodói erényével. Miután még a metropolita ugyancsak térdelve, rövid beszédet mondott a királyhoz, a kar harangzúgás között hála-imát zengett.

Ezzel vége volt a koronázásnak és az istentisztelet következett, melynek kezdetével a király letette a koronáját. Az evangélium felolvasása után odanyújtották azt a királynak megcsókolás végett. Két püspök és két diákon felszólította a királyt az áldozásra. A király egy udvari méltóságnak adta át kardját, megáldozott, mire egy lelkes hálaímtól mondott és a kar ismét a *Mnogája Létát* énekelte. A király megcsókolta a metropolitától nyújtott keresztet, fejére tette a koronát és átvette a jogart és az almát. A jelenlevők ismét háromszor meghajoltak a király előtt, mire az, ágyudörgés között, elhagyta a templomot, hogy visszatérjen a palotába. Tíz órára járt az idő. A király, fején a koronával, jobb kezében a jogarral, kilépett a székesegyház kapuján, hogy paripájára szálljon. A fehér mén mellett mint esatlások haladtak, fogva a kantárszárát, *Györgyevics* Koszta és *Osolakantica* Vojna hadnagyok. A menet éppen úgy alakult, mint ahogyan a templomba jött, csupán annyiban szüzenedett változást, hogy a két hercegnő kocsija elé került az a kocsik, amelyben Pulni hadügyminiszter vitte biborpnárn a birodalmi almát.

A koronázás különös események nélkül ért véget, csak amikor a koronázási okmány aláírása után helyet foglalt Péter király, akkor zörgött kicsinyeg a trón, amelynek egyik lába megcsuszott. Az utcákon, ahol a menet elhaladt, óriási zivizózással, nagy lelkesedéssel üdvözölték a királyt, aki igen komolyan, méltóságteljesen viselte súlyos koronáját és még súlyosabb palástját, amelyet őt szolga hordott utána.

Igen kedvesen fogadta a nép a két csinos herceget, *Jelena* hercegnőt és sok szíves tüntetés tárgyá volt *Danilo* montenegrói trónörökös és a bolgár küldöttség is. Ausztria részéről csupán a kereskedelmi ügyvivő volt jelen, de ő sem képviselte államát a diplomaták menetében.

A konakban a király először a diplomáciai kart fogadta. *Dr. Dumba* osztrák-magyar követ a külön kiküldöttek nevében, *Felthy* török követ a diplomáciai kar többi része nevében üdvözölte a királyt. Ezután következett az általános hódolat. A királyi palota nagy dísztermében felállt a herold a királyi zászlóval és a királyi címerrel, valamint elhelyezkedtek a koronázási jelvények vívői, a hódolatra megjelent egyházi és állami méltóságok, a tisztikar, testületek, egyesületek küldöttsége stb. A király, kísérve a ház tagjaitól, a trónra lépett, felöltötte a királyi bibort, fejére tette a koronát és átvette a birodalmi jelvényeket. Mindenekelőtt a papságot és a skulptina képviselőit fogadta, kiknek nevében az elnök mondott beszédet. Rövid visszapillantást vetett a szerb nép történetére és kifejtette, hogy Kara György, akinek első ágyujából készítették a szerb királyság mostani koronáját, a szerb felkelés lelke és az ő fia Szerbia jótévője volt. Ezért ma a szerb nép bizalommal tekint fel Kara György megkoronázott unokájára abban a meggyőződésben, hogy Péter király uralkodása emelni fogja az ország jólétét és fejlődését.

Erre elvonultak a megjelentek. A hódolat után a király ismét letette a jelvényeket és átadta azokat az illető méltóságoknak megörzés végett.

Délután nagyobb népünnepélyek és ünnepi menetek voltak a városban. A konak előtt hódoló díszfelvonulás volt, mely három történelmi korszakot jelképezett, még pedig az első csoport a *Dusan* Nemenja cár uralkodása alatti fénykort, a második az 1801. évi szerb felkelés korát. Ebben a csoportban bemutatták az 1809—1813. évi szerb hadsereg csapatait az akkori ágyukkal együtt. A harmadik csoport a jelenkort mutatta be. Ebben a mostani szerb hadsereg csapatai vettek részt

az új gyorstüzelőgyűlkkel, valamint a legutóbbi szerb háború önkéntesei. A menetet bezáró csoport Szebenben mai kulturális fejlődését mutatta be. A diszfelvonulás rendezői és vezetői *Rasio Mihály* ezredes volt udvarnagya és *Spira* Kalik tanár voltak. Este a nemzeti színházban diszfeladás volt. A várost ünnepiesen kivilágították.

Cettinye, szeptember 21.

A szerb király koronázása alkalmából a helyi templomban tedeumot mondtak, amelyen részt vett a fejedelmi család és az összes magas méltóságok viselői, majd katonai diszszemle és nagy fogadtatás következett.

HIREK

Budapest, szeptember 21.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Szeptember 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldheszük tovább.

— Új titkos tanácsosok. Bécsből táviratozzák, hogy *Lobkowitz* Zdenko herceget, *Schwarzenberg* Károly herceget és gróf *Wallenstein* Jenőt, az osztrák uralkháza tagjait, a titkos tanácsosi méltósággal tüntették ki.

— Kossuth-ünnep Szatmáron. Szatmár város törvényhatósága nagy ünnepséggel fogja leleplezni Kossuth Lajos arképét e hó 26-ikán délelőtt tizenegy óraker tartandó rendkívüli díszgyűlésén, melyen *Kristóffy József* főispán fog elnökölni. Az ünnepi beszédet dr. *Kelemen Samu* ügyvéd, törvényhatósági tag tartja. A díszközgyűlésre, amelyen *Kossuth* Ferencnek díszpolgárrá való választását is indítványozni fogják, *Kossuth* Ferenc, a függetlenségi és 48-as párt elnöke vasárnap délután utazik le számos függetlenségi párti képviselő társaságában.

— A magyar képviselők Amerikában. *Cleveland*-ből jelentik, hogy az interparlamentaris konferencia magyar kiküldöttjei tiszteletére ma banket volt. Az üdvözlő beszédre gróf *Apponyi* Albert fényes beszéddel válaszolt. Ezután a kiküldöttek ünnepies menetben a Kossuth-szoborhoz vonultak, amelyet megkoszorúztak. *Garfield* elnök sírját is megkoszorúzták.

— Egyházkerületi közgyűlés. A bányai ágostai hitvallású evangélikus egyházkerület közgyűlése ma folytatva tanácskozását *Zsilinszky* Mihály kerületi felügyelő és *Sárkány* Sámuel püspök elnöklésével. A jogügyi bizottság javaslatait *Lauló* Károly ismertette és a közgyűlés hozta jóváhagyással, hogy a hitoktatók nemcsakára összeülő értekezletének költségeit fődözzé. Az antalfalvi papjelölés dolgában *Kramár* Béla főesperes felszólalása után *Zsilinszky* Mihály kijelentette, hogy elismeri, hogy a jelölés körül hibák történtek, de ezeket orvosolni fogják. Az elnökség *Wagner* Gézának az egyházak elnevezése dolgában tett felszólalására megígérte, hogy foglalkozni fog a kérdéssel. *Morhás* Márton turóci esperes kérte ezután, hogy az megyéjében levő állami iskolákban töltsék tanít-hatásuk a hittant. A közgyűlés az indítványt elvetette. A tanácskozást holnap folytatják. A közgyűlés előtt reggel kilenc óraker báró *Rad-vánszky* György és *Famler* Gusztáv elnöklésével évi közgyűlést tartotta az egyházi gyámintézet. A közgyűlés a gyámintézet folyó ügyeit tárgyalta.

— Ünnepeit iskolaiigazgató. *Kecskemét*-ről írják: *Páthy* Károly, a polgári leányiskola igazgatója, aki 27 éven át az elemi iskolák igazgatója is volt, ez utóbbi állásáról lemondott. Ez alkalomból a tanító-testület lelkes ünneplésben részesítette a volt igazgatót, amelyben résztvettek a közönség köréből is számosan. A meleg-hangu bucsuzásakor díszes emlékalbumot nyújtottak át *Páthy*-nak. Este fényes lakoma volt tiszteletére.

— Bismarck Herbert temetése. *Friedrichsruhól* táviratozzák: Ma délután temették *Bismarck* Herbert herceget a *Friedrichsruhi* mauzóleumban. Jelen voltak *Hanke* tábornok a császári képviselőletben, továbbá gróf *Bülow* birodalmi kancellár, báró *Richthofen* államtitkár, *Radovitz* madridi német nagykövét, több birodalmi gyűlési képviselő és több katonai és polgári küldöttség.

— Katona Béla halála. A magyar ügyészi kar szegényebb lett egy európai műveltségű régi tagjával. *Katona* Béla koronaügyész-helyettes a gömörmezei *Csetnek* községben kedden este 8 óraker hirtelen meghalt. Az elhunyt *Kozma* Sándor iskolájában nevelkedett és a kiváló képzettséggel, a közügyekért, a művészetekért melegen érző szívvel az emberszeretettel nemes érzelmei párosultak nála.

Dr. *Katona* Béla koronaügyész-helyettes 1855. január 27-én született *Borosjenőn*. Néhány évvel ezelőtt elhunyt atyja, *Katona* Zsigmond, gyógyszerész volt *Borosjenőn*, később *Kecskemétre* költözött, ahol tevékeny részt vett a város s a megye közügyeiben s nagy tiszteletnek s becsületnek örvendett. Béla fia jogi tanulmányainak elvégzése után 1874-ben a bírói pályára lépett s *Kecskemétre* kinevezték joggyakornoknak. Két év múlva jog-és államtudorrá avatták s 1877-ben a zilahi törvényszékhez kinevezték jegyzőnek. Erre az időre esik ismeretése első nejevel, *Göger* Annával, akit 1880-ban, amikor *Kecskemétre* alügyésznek kinevezték, nőül is vett. *Kecskeméten* csak három évet töltött, mert kinevezték *Budapestre* az ügyészségre. Alig volt egy évig *Budapest*-en, a halál elragadta mellőle ifjú hitvesét. Ez a szerencsétlenség annyira megtörtö *Katona* Bélát, hogy elkiváncsolt a vidékre. *Lugosra* neveztek ki kir. ügyésznek, később a *temesvári* kir. ügyészség élére állították. Itt ismerkedett meg *Bésán* Kornéliával, *Bésán* temesvári közjegyző leányával és feleségül vette. Ez a házasság, amelyből egy leánya is született, korán felbomlott; 1893-ban, amikor *Havas* helyre kinevezték *budapesti* kir. ügyésznek. Két évvel később *Kozma* Sándor főügyész maga mellé vette s *Katonát* ekkor neveztek ki főügyész-helyettesnek s 1895-ben, amikor a koronaügyészséget szervezték s *Hammersberg* Jenő lett a koronaügyész, ő lett az első koronaügyész-helyettes s a kir. Kuria képviselője a koronaügyészségen. Ebben a díszes állásában maradt élete fogytáig, mindenha nagy szeretettel s igazságérzettel viselvé a köztudó nehéz tisztét. A mult évben ujra megnősült. *Madarász* Viktor nagyhírű történelmi festőnk kiváló leányát, *Adelint* vette feleségül, aki maga is nagy ügyességgel forgatja az ecsetet.

Az elhunyt koronaügyész már az idén a tavasszal megrendültnek érezte egészségét, de még családja előtt is titkolta baját. *Juliusban* orvosi tanácskozás volt felette, melynek eredményét dr. *Manninger* tudatta az elhunyt öccsével, dr. *Katona* Endre miniszteri fogalmazóval. *Baja* arteria sclerosis (ütőér elmeszesedés) volt és valószínűleg ez okozta hirtelen halálát. Az elhunyt a mult héten még lent volt a *Kecskemét* melletti *Katona*-telepen, mely két évvel ezelőtt elhunyt atyjáról van elnevezve. Onnan indult feleségével rokona, *gömöri* *Szontágh* Pál látogatására *Csetnekre*, ahol a halál utolérte. Halálát özvegén és két gyermekén, *Bélan* és *Margiton* kívül, özveg édesanyja, *Katona* Zsigmondné született *Kiss* Mária és nagyszámú előkelő rokonság gyászolja. Holttestét *Csetnek*-ről *Kecskemétre* szállítják s pénteken fogják eltemetni a családi sírboltba.

Számos emberbaráti intézmény: a *Jogvédő* Egyesület, amelynek elnöke volt, a *Gyermekmenhely*, a *Rabsegélyző* Egyesület lelkes támazukat vesztik benne, helyettes nagymestere volt a *magyarországi* *szabadkőművesek* szimbolikus nagypáholyának és vezérembere a *Képzőművészeti Társulatnak*, amint hogy mindig bőkezű és lelkes mecenás volt a magyar művészetnek.

— A dróttalan táviró. *Párisból* jelentik. Az első hivatalos állomást a dróttalan táviratozás számára legközelebb állítják fel *Quessalud* szigeten. Hír szerint egy gőzössel 200 kilométernyi távolságra fog érintkezni.

— A cár halála. A hála még mindig az a szép és kipusztíthatatlan lelki tulajdonság, amelyről könnyen megterem a legenda a mai rideg világban is. Történet annak idején, hogy *Oroszország* mai ura, II. *Miklós* cár Keleten járt és nagy utazása közben élete veszedelmbe került. Ugy volt, hogy *György* görög herceg, *Kréta*-szigetének ez időszert az európai udvaroknál komoly ügyben vizitáló kormányzója mentette meg a mostani kar életét. A hiteles tény ellenben mégis úgy állapított meg, hogy két kulit, két két lábón járó teherhordó koldus ivadék háritotta el a *Miklós*-nak szánt döfést. A kísérlet gazdagon meg akarta ajándékozni a szegény életmentő ördögöket, de közelépett a hatósági gondoskodás. Azt mondták az orosz uraknak, hogy ártanának a kullinak, ha azt a rengeteg pénzt odaadnák nekik, mert attól megbomlanának s főként az iszákosságra adnák a fejüket. Az orosz urak megszivelték a jó tanácsot, aztán a japán kormány közvetítésével a két kullinak évi járadékot állapítottak meg. Akkor még nem dörogtek az ágyuk és nem ropogott a sortüz Keleten, orosz és japán nem állt szemben vérszomjas szándékkal. A kullika nézve azonban a háboru sem hozott bajt, mert ők azért zavartalanul kapták a járadékot. Épp nemrégiben járta meg a lapokat a cár haláljáról szóló szép legenda. Hogy ime a cár, akinek annyi győrelmet okoznak a sárga emeberek, az ő két kulliját nem rövidíti meg, a járadék azért kijár rendszeren, pontos időben. A néplegenda szép szövetét most széttepte a józan *Kölnische Zeitung*. A való tény hát az, hogy a cár nem utalványozza a járadékot. Egyszerűen, mert már nincs rá szükség. Tudniillik a járadéktól is megbomlottak a kullik. Az is sok volt nekik. Az egyik a járadék megindulástól számított három hónap múlva *delirium tremens*-ben pusztult el, a másik, ugyancsak az italok túlságos élvezete következtében, részegségében egyszer belesett a tengerbe és hamarosan követte mentőtársát a halálba.

— Elismerés a Cunard Line-nak. *Liverpoolból* írják nekünk, hogy gróf *Apponyi* Albert és azon parlamenti tagok, kik vele együtt tették meg az óceán-utat a *Campania* gőzöszön, következő levelet intézték a *Cunard*-társulat igazgatóságához:

Alulírottak, a brit és más európai parlamentek tagjai, kik az Egyesült-Államok kormányának barátságos meghívására a st.-louis-i világiállításra utazunk s kik augusztus 22-én szeptember 8-ik között az utat a *Campanian* tettük meg *Liverpoolból* *New-Yorkba*, nagyra-becsülésünket akarjuk kifejezni lord *Inverclyde* urnak és a *Cunard*-társulat igazgatóinak, valamint köszönetet mondunk a *Campania* kapitányának és tisztjeinek a hajón élvezett nagy kényelemért, kitünő kiszolgálásért és rendért, mely utunkat oly kellemessé tette. Gróf *Apponyi* Albert *Budapest*, *W. B. Byles* *Manchester*, *J. Bryn Roberts*, *S. T. Evans* *Glamorgan*, *Lukács* *György* *Magyarország*, *John Lund* *Norvégia*, *E. Price Jones*, *Thomas Lough*, *A. Priestly*, *Thomas Shape*, *John W. Spear*, *Philip Stanhope*, *I. Aeron Thomas*, *Edward Thompson*, *C. E. Howard Vincent*, *Herbert Wealthy*.

— Gyermek-poliklinika. *Temesvárról* jelentik lapunknak: Vasárnap lesz itt a most felépült *gyermek-poliklinika* felavatása. *Temesvár* ez új humánus intézménye a város nemrég elhunyt díszpolgárának, a nemeslelkű *Sailer* Antainak egy alapítványából dr. *Szana* Sándor az állami gyermekmenedék helyi igazgató-orvosa kezdésére jött létre. Az ünneplés megnyitást a „Fehér Kereszt-egylet” díszközgyűlése előzi meg; délben pedig *Molnár* Viktor főispán neje a „Fehér Kereszt-egylet” védőnőkhelyettese ebédet ad. Ugy a díszközgyűlésen, mint az ünnepi felavatáson a belügyminisztérium képviseltetni fogja magát.

— A budapest-vidéki tankerület főigazgatója. *Spithó* Lajos, a budapest-vidéki tankerület új főigazgatója holnap átveszi hivatalát, de néhány nap múlva háromheti szabadságra megy. Távollétében dr. *Szele* Róbert igazgató fogja helyettesíteni.

— Kiállítás. A technologiai iparmúzeumban november és december hóban kiállítás lesz, amelyen bemutatják a főbb világitási módokat. Kiállítanak különböző spiritusz motorokat, acetylen-fejlesztőket, lámpákat, speciális műszereket és számszámokat, szellőztető-, fűtő-és főzőszülőket, vasalókat.

— **A dán udvar szennyese.** *Munte* Morgenstjerne kopenhágai ezredes feleségének székéről újabb részleteket közölnek. Az ezredesné megszökött az aarhusi elmeógyógyintézetből, ahová azért internálták, mert az udvari pénztárnál *Harald* királyának egy huszer frankról szóló váltóját mutatva be kifizetés végett. A királyi ház jogtanácsosa kifogásokat adott be a váltó ellen és azt bizonyította, hogy a herceg aláírása hamisítva van rajta. Ekkor ráfogták az ezredesnére, hogy elrohant a bencsútkán az aarhusi örültek házába, ahonnan aztán megszökött. Morgenstjerne ezredes most megtudta, hogy felesége Bejle városban tartózkodik s kényszerítette, hogy hozzá költözzék. Az asszony azonban tegnap éjszaka újra megszökött, mert attól tartott, hogy kiszolgáltatja őt földözbe vette velük az asszonyt, akit kora hajnalban a városka környékén a hidegtől teljesen megdermedve meg is találta. Az ezredes eleintén csak szép szóval, rá akarta birmi nejét az örültek házába való visszatérésre, de amikor látta, hogy a szép szó nem használ, tisztársaival közrefogta a kétségbeesetten védekező asszonyt s kivitte a vasúti pályaudvarra, ahol éppen akkor akart elindulni az Aarhusba induló vonat. Az állomáson a várakozó közönség szemeláttára a kalauzok segítségével föltuszkolták a vonatra az asszonyt.

A közönség hangosan tiltakozott a brutális ellen, de ez mit sem használt, mert a szerencsétlen nőt visszavitték.

— **Katholikus nagygyűlés.** A katolikus egyesületek országos szövetsége felhívást tesz közzé, amelyben tudatja, hogy az ötödik katolikus nagygyűlést október 20—23-án tartják meg Budapesten. A nagygyűlés fővédője *Vaszary* Kólos hercegprímás, védője pedig a magyar püspöki kar lesz. A nagygyűlés tagja lehet minden katolikus férfi és nő, aki az előkészítőbizottság Molnár-utca 19. száma alatt lévő irodájában jelentkezik s hat korona tagsági díjat fizet. A nagygyűléssel kapcsolatban tartják meg az országos Mária-kongresszust is.

— **Mormonok Magyarországon.** Néhány évvel ezelőtt két amerikai fiatalember érkezett Magyarországra, *mr. F. Pingree* és *mr. A. W. Wetzel*, mindketten a mormon vallás misszionáriusai. A két misszionárius Temesvárra ment, ahol a mormonizmusnak 30—40 család a hívője, nagyjából Amerikából visszavándorolt német családok. Céljuk az volt, hogy egyházközséget szervezzenek. A temesvári főkapitány mindjárt másnap magához hívatta a két misszionáriust s meghagyta nekik, hogy a várost 24 óra alatt hagyják el, mert különben eltoloncoltatja őket. Ez intézkedés ellen a két misszionárius a temesvári mormonokkal egyetemben panaszzal fordult a helyi miniszterhez és kérték a főkapitányi intézkedés megsemmisítését és a mormon vallás terjesztésének Magyarországon való megengedését. A helyi miniszter másfél évi vizsgálat és az igazságügyi-, vallás- és közoktatásügyi minisztériumok, valamint a református teológiai akadémia véleményének meghallgatása után tegnap intézkedett s megtiltotta a mormon vallás terjesztését Magyarországon, mert úgy államrendőri, mint vallásügyi szempontból nem tartja kívánatosnak, hogy ez ismeretlen tanokat magában foglaló vallás külföldi térítők által hazánkban terjesztessék.

— **Eltűnt magánzó.** A rendőrségen ma bejelentették, hogy *Réti* Lipót 71 éves magánzó eltűnt Csengery-utca 20. számú lakásáról. Tegnap este felül azzal távozott, hogy sétálni megy. Azóta nem tért vissza. Hozzájártozó attól félnek, hogy a beteges, öreg embert valami baleset érte. Az eltűntnek az a különös ismertető jele, hogy a balszeme hiányzik és a helye össze van varrva.

— **Az építómesterek munkázárzata.** A budapesti építómesterek végrehajtó-bizottsága ma délben ismét ülést tartott. A mesterek kijelentették, hogy mindaddig, amíg kormánygaranciát nem kapnak, ragaszkodnak régi álláspontjukhoz.

— **Spelterini léghajója.** *Ádelboden*-ből jelentik: *Spelterini* tegnapi léghajós utját részben a Jungfrau-csoport, majd a Beithorn, a Blümlis-Alp és a Wild-Strubel felett tette meg Wallis irányában. A léggömböt az áramlat a sűrű köd

következtében, mely minden tájékozódást lehetlenné tett, egy meredek hegy felé sodorta, ahol megtörtént a leszállás. Az elért magasság 6000 méter volt.

— **Jó napot kívánok!** Ki emlékezett még rá? Ki beszélt még róla? A nagy pénzelemelőről, Kecskeméthy Győzőről. Jöttek nagyobb, izgatottabb események, égetőbb aktualitások. Japán megüzente a háborút s Togo hirtelen éjszakai flottatámadásával megindult a keleti vérfürdő. Azóta még egyre ömlik a vér patakokban, sőt folyamokban. Sok mindenféle érdekes eset során felbukkant friss erővel, pompás fúszéggal az elpusztíthatatlan Lujza-ügy, némi jóleső változatosságnak a háború tengerikigyója mellé. Hát a nagy inség, a rettenet drágaság veszedelmes réme s a sztrájkok mindenfelé, amelyeknek zivataros, mozgalmas eseményei mennyire elmosták régi esetek nyomait! Amely esetek akkor épp oly szenzációsak, épp oly izgatottak voltak. Hanem hát mi lett azóta például abból a vezetés Kecskeméthy-esetből! A kutya se gondolt már rája. Azaz hogy a multkorában, néhány nappal ezelőtt, kintint, hogy egy kis csoport mégis számon tartja. Néhány soros hírecske bujt meg az újabb napi krónika fejezetét között. Két szerencsétlen városi emberről, akinek az a kellemetlen hivatás jutott, hogy az ifju, de élelmes Kecskeméthy Győzőnek felelős munkatársai legyenek. Annakra felelősek, hogy az a negyedmilió, amit Amerikába szállított át, nekik nemcsak a hivatalukba került, amit valahogy csak kihevertek volna, hanem végképp koldusbotra juttatja őket. Kérelmezte a boldogtalan két ember a felettes hatóságnál, hogy ugyan oldják fel őket legalább a vagyoni felelősség alól, de hát nem teljesülhet ez a kívánságuk. Éppen erről szót az a főnnebb említett megalapuló hírecske, amely mégis csak feltámasztotta kissé jó Kecskeméthy Győző kissé elhomályosult emlékezetét. S a városnál kísért megint Kecskeméthy. Nem kevesebbről volt ott szó például ma is, mint arról, hogy Kecskeméthynek irt a tanácsnak. Azt írta neki:

— Jó napot kívánok!

Sem többet, sem kevesebbet. Még pedig egy zárt levelezőlapon, amely ma érkezett a tanács címére. Csekély három szó volt a levelezőlap tartalma, derűs, nevető három szócska. Mégis ráismert valaki bennük a Kecskeméthy kézírására. Talán meg is mert volna esküdni rá, hogy a negyedmiliós fiu írta. A hír elterjedt, egyre többen beszéltek róla s az eset titokzatosága annál is nagyobb, mert a levelezőlap Pestről érkezett a tanáchoz. Az az ördögös gyerek még tán itt van köztünk s nem fér a bőrében, incselkedik velünk. Jó napot kíván. Megjön-e vajjon az az idő, mikor személyesen mondhatsz neki fogadj istent? Ha úgy lehetne s volna még nála akkor valami abból a negyedmilióból, két városi ember, akinek hivatala, vagyona bánja Kecskeméthy ügyességét, valamit meg tudna még bocsátani a snájdig jogászyereknak a sok gyötrelmért.

— **Báró Mirbach védekezése.** Báró Mirbach, a német császárné hírbedt főudvarmestere, akit az egész német sajtó erősen támogatott súlyos visszaélései miatt, terjedelmes röpiratot írt, melyben az ellens emelt vádak ellen kétségbeesetten védekezik. Védőiratában a báró elsősorban *Sanden* bankárhoz való viszonyát iparkodik tisztára mosni és meg akarja magyarázni annak a 325.000 márkának a történetét, amelyet a Pommeru-banktól kapott. *Elismeri* Mirbach, hogy a bank vezetőinek ő szerezte az udvari tanácsosi címet, de visszautasította ajánlatukat, amely szerint 6k 350.000 márkás alapítványt akartak tenni. Ezért adták aztán a templomépítési egyesületnek a szóban forgó összeget. A báró azt vitatja ezután, hogy a 350.000 márkából csak 25.000 márkát kapott az egyet. A rendjelkövetések dolgáról azt mondja Mirbach, hogy husz éves hivatalos multja alatt mindössze negyven rendjelet és hat kereskedelmi tanácsosi címmel való kitüntetést ajánlott.

— **Lujza hercegnő ügye.** *Lujza* hercegnő asszony ügyében ma — mint bécsi tudósítónk telefonon jelenti — jelentős fordulat történt. *Weitzner* József floridsdorfi vendégfő, akinek tudvalévőleg nagy része volt *Lujza* hercegnő megszöktetésében, röpiratot készült kiadni a menekülés részleteiről s e végből három nap előtt Párisba utazott. Onnan *Weitzner* levelet írt egy bécsi hírlapíróknak s közölte vele, hogy Párisban értesült *Köburg Fülöp* hercegnek arról a tervéről, hogy megvon minden anyagi támogatást nejétől, ily módon akarva kicéheztetni *Lujza* hercegnő asszonyt és kíséreit. Erről értesült egy bécsi milliomos magánzó is s *Weitzner* után nagy összeget küldött a hercegnő asszonynak, nehogy kényszerűségből elfogadja *Fülöp* herceg feltételeit. *Weitzner* Párisban rendelkezésére bocsátotta a hercegnőnek a bécsi milliomos által felajánlott összeget, amely oly nagy, hogy abból *Lujza* hercegnő egy fél évig gondtalanul él állásának megfelelően élhet.

— **Az Asztra közgyűlése.** *Temesvárról* telegrafálják: Az *Asztra* román közművelődési és irodalmi társulat ma tartotta *Temesvárról* közgyűlést, amelyen *Vlád Aurél* képviselő, számos nagyszobeni, erdélyi, aradi és lugosi vendég vett részt. *Leményi Pompilius* Livius elnök megnyitó beszédében kifejtette, hogy a román anyanyelv ápolása természetesen kötelességük az oláhoknak. A közgyűlés tudomásul vette az évi jelentést.

— **Vakmerő leányszöktetés.** Alig néhány hete, hogy *Troyes* városában, a „Jó pásztor“ kolostorban az apácák felügyeletére bízta tizenhat éves leányát egy *Debare* nevű, Troyesben általánosan ismert házaspár. A szülőknek az volt a kívánsága, hogy a leány fontos családi tekintetek miatt nagykorúságáig a kolostorban nevelkedjék. A leány nagyon jól viselkedett, úgy hogy mikor a mult szombaton meglátogatta egy huszonhat éves fiatalember, aki a nagybátyjának adta ki magát, az apácák gyanútlanul beleegyeztek a találkozásba. A kolostor társalgóját közösen egy vasrác két részre osztja. A rács egyik oldalán a fiatalember állott, a másikon egy apaca felügyelete alatt a leány. A fiatal „nagybácsi“ nagykomolyan szemérettel a leánynak magaviseletét, amelyivel arra kényszerítette a szüleit, hogy a házukból eltávolítsák. A lány sirva fakadt és javulást ígért. Az apácát annyira meghatotta a dolog, hogy a beszélgetés végzetével a fiatalember kérésére azt is megengedte, hogy megcsókolja bünbábó hűgát. Kinyitották a vasrácban lévő kis ablakot; a lány kihajolt rajta, de hirtelen kifelé kezdett mászni. Az apaca megkapta a szoknyáját és visszaráncigálta, a fiatalember azonban a hóra alatt fogta meg a lányt és kiemelte az ablakon. A szoknya az apaca kezében maradt. Az apaca megdöbbenve, némán állt a rács mögött, a fiatalok pedig lesiettek az utcára és beugrottak egy kocsiába, amely a kolostor előtt várakozott rájuk. Az szöktető természetesen nem volt a lány nagybátyja, hanem szerelmeso. A lányt éppen azért helyezték el szülei a kolostorban, hogy véget vessenek a dolognak. A francia rendőrség nagy buzgalommal keresi a szöktetőket.

— **Pórlújt rabló.** *Csávolszky* Mihály udvari kertész tegnap éjszaka Budán, a Zergelepcsőn igyekezett hazafelé. A sötét lépcsőn egyszerre eléje toppant egy magas, erős természetű 30 év körüli férfi és megragadva a kezét, rákiáltott:

— Adj pénzt, mert leszurlok!

A kertész nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem kést rántott elő és azzal fejbe szurta a rablót. A szurás olyan erős volt, hogy a kés a rabló fejében maradt s az illető úgy menekült el. *Csávolszky* nyomban a rendőrségre sietett s ott feljelentést tett az ismeretlen rabló ellen. A rendőrség nyomozza.

— **Biztosított télikabátok.** A bécsi egyetem tanácsa, mint tudósítónk táviratozza, egyezsége lépett egy bécsi biztosító társasággal az egyetemi hallgatók télikabátjainak az egyetem épületében lopás ellen való biztosítása céljából. Az egyetemi hallgatók a portásnál egy jelentőlapot kaphatnak, amelyet kiöltötenek s a quasturában egy koronát fizetnek. Ennek fejében a társaság 100 korona erejéig biztosítja az ellopott kabátokat.

— Egy orvosnő öngyilkossága. Lembergből jelentenek egy esetet, amely rendkívülisége mellett is bizonyosága annak, hogy milyen óriási terhet ró sokszor az orvos vállára a felelősség. A Don melletti Nikolajev város kórházába a minap egy beteg asszonyt szállított a férje. Az asszonyt meg kellett operálni, a férj azonban csak azzal a föltétellel egyezett bele az operációba, ha a műtét után rögtön elviheti a feleségét. Ezt a föltételt nem lehetett teljesíteni, mire a férj más kórházba vitte az asszonyt. A férj ott is akadékoskodott, úgy, hogy ott is megtagadták az operációt. Estefelé nagyon rosszul lett a beteg asszony. A férje sírva vitte vissza a városi kórházba és most már nem állott utjába az operációnak. A főorvos nem volt már ott, hanem az aszisztens, dr. Peters asszony orvosnő teljesített szolgálatot. Az orvosnő aggodalmaskodott és telefonált a főorvosnak, aki azt válaszolta, hogy az operációt ő is elvégezheti a szolgaszemélyzet segítségével. Peters asszony meg is operálta a betegét, de nem segíthetett már rajta, mert néhány óra múlva meghalt. Mikor a szolgák a halotthoz hívták az orvosnőt s meg kellett állapítania a halált, őrjöngve kirohant a tereméből, felcsett a szobájába, ahol megmérgezte magát. Mikor negyedóra múlva a szobájába ment valaki, már holtan találta.

— Egy tőszet magyarázata. Általánosan feltűnt az a beszéd, melyet a német császár, fia eljegyzése alkalmával Altonában tartott a felesége erőnyeiről zengett dírtirambuskot. A szokatlan pohárköszöntőt most a *Rappel* című francia lap a következőképpen magyarázza egy Berlinből kelt távirattal.

Udvari körökben — így szól a távirat — azt beszélik, hogy a császárné sehogyan sem akart beleegyezni a trónörökösnek *Cecilis Augustas* mecklenburg-schwerini hercegnővel való házasságába, mert a menyasszonnyal nem szimpatizál. E miatt heves öszeszólalkozása is volt a császárné és utána aspokig dühözött. Vilmos császár azonban éppen olyan ügyes férj, mint amilyen ügyes uralkodó és Altonában egy tőszot mondott a császárnénak, amelyben valóságos himnuszt zengett felesége női erőnyeiről. Ez a felköszöntő kiengesztelte ugyan a császárnét férje iránt, hanem a menyasszonyt azért még most sem szereti és nincs is kilátás rá, hogy kedves anyós váljék belőle.

— Tolvajvilág. A rendőrség letartóztatta *Stromp* Mária és *Waltzer* Sándorné csavargókat, akik szerelmi légyotokon meglopták a férfiakat. — Még júniusban történt, hogy *Pollitzer* Mór gazdakodó Erzsébet-tér 9. számú lakásából eltűnt egy 1200 koronát érő fülbevaló. A gyuan az ott alkalmazott *Mollinár* Katalin szakácsnőre irányult. Tagadásával szemben azonban nem volt bizonyított. A rendőrség mindazonáltal figyelemmel kísérte s nem eredménytelenül. A tolvaj cseléd idő múltán már biztonságban érezte magát, magához vette az értékes ékszert, amelyet a Gát-utca 21. számú ház padlásán őrzött, és Erzsébetfalván sálógba tette. A rendőrség most letartóztatta. — Salgó-Tarjánból táviratilag értesítették a főkapitányságot, hogy ott *Plander* Lajos 21 éves csavargó pineér *Szűcs* János cipészől 1250 koronát lopott, azután Budapestre szökött. A rovtót multa ember kézrekerítésére megtették a szükséges intézkedéseket.

— Kiltított bécsi napilapok. A belügyminiszter a Bécsben megjelenő *Deutsches Tagblatt* című napilapot, továbbá az *Ostdeutsche Rundschau* naponta kétszer megjelenő antiszemita lapot a magyar korona országjaiból kiltította, a kereskedelemügyi miniszter pedig ugyane lapoktól a postai szállítást jogát megvonta. Mind a két újság *Luiger* házbizságnál és nap-nap után jaméltódó magyarellenes piszkos támadásaival már rég megérett mind a kettő arra, hogy be ne ereszszük a határon.

— Egyesületi élet. A *Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyűlés* 18-án tartotta meg szeptember havi rendes ülését. Az üzleti jelentésből kitűnik, hogy az egyesületnek 3 milliónyi vagyona van. A jelentés után az igazgatóság folyósította az októberi havi munkaképtelenségi és özevgyi járadékokat.

— Rendőri hírek. *Soltész* Mihály műszerezést elűnt a Fecske-utca 4. számú lakásáról, *Szabadi* Gyula 20 éves joghallgató pedig a Teréz-kört 23. szám alatt lévő lakásáról. — Dr. *Zielinsky* Szilárd Alkotmány-utca 31. szám alatt lévő padlását ismeretlen tettesek feltörték s onnan egy csomó ruhaneműt elloptak. — *Vasszó* György polgári iskolai igazgató bejelentette a rendőrségnek, hogy az Egretem-téren vagy a Koronaher-

ceg-utcában ellopták 200 koronát érő aranyórát. A tolvajt nyomozza a rendőrség. — *Madarász* István földmives tegnap este a Soroksári-utcaiban részeg fővel kocsijáról a lovak közé bukkolt s a kerekek keresztül mentek a testén. — *Fuchs* Anna napszámszó az éjszaka az Erzsébet-körtön öngyilkossági szándékkal donaturált szeszt ivott. A Rókusba vitték.

A rák gyógyítása.

Budapest, szeptember 21.

A minap befejeződött berlini nemzetközi orvoskongresszus a rák és vérbetegségek gyógyításával foglalkozott. Az új gyógy módok híre a betegek reménykedve indultak Berlinbe, hogy szermos oltást végeztesenek magukon és a világra bocsátott hírek igyekeztek bizalmat keiteni az új eljárások sikerében. Sajnos, a reményesség és bizalom nagyrészt alaptalannak látszik. Azok a magyar orvosok, akik a berlini kongresszuson résztvettek, tudományos tapasztalataikról számot adva, mindannyian igen rezerváltan nyilatkoznak az új gyógy módokról. A következőkben adjuk közre tudósítók előtt tett beszámolóikat:

Dr. *Justus* Jakob azt hangsúlyozza, hogy a rák kóránáról a kongresszuson alig volt szó, inkább a rákbetegségek gyógyításával foglalkoztak. A rák sok formája, a mai napon biztosan gyógyítható, áll ez különösen a bőrrákokra. Ezeknél a megbetegedéseknél, nagy sikereket értek el a rádiummal. A mélyen székelt rákfajtánál, csak gyökeres operáció segít. Sikereket ért el ezen a téren *Bergmann*, berlini tanár. A kongresszuson sok vita volt, a vérbajok keletkezéséről. A legszébb eredményt a kísérletezőnél *Mecsnikoff* érte el, akinek sikerült a vérbaj egy igen gyakori és veszélyes fajtáját, majmokra átoltani. Ellenben nem állotta ki a kritikát annak a két franciának a felolvására, akik állítólag a *morbus gallicus* baktériumait fedezték fel.

Dr. *Nékám* Lajos egyetemi magántanár, a következőkben számolt be, a kongresszuson szerzett benyomásairól. A rák parazitát nem sikerült eddig felfedezni, ugyintén a vérbajokét sem. Bár a berlini dermatológiai kongresszuson, történtek ez iránt komolyabb felszólalások, amelyeken meglátszott, hogy mélyreható tudományos vizsgálódások után készült, pozitív eredményre ez a kongresszus sem vezetett. Nagy sikereket mutatott fel azonban a kongresszus a rák gyógyítása terén. Most már el van döntve, hogy a rák, a kezdő stádiumban föltétlenül gyógyítható. Később csakis mélyreható operáció segít. Nagy eredményeket értek el a rádiummal. A vérbajoknál mélyreható felfedezésről számolt be *Mecsnikoff*. Sikerült neki egy csimpánra és alsóbbrendű majmokra is a vérbaj mikrobáit átvenni és ezzel a vérbaj kóránát egy lépéssel előbbre vité.

Dr. *Róna* Sámuel orvosprofesszor így nyilatkozott: Sem a rákbetegség, sem a vérbajok kóránát nem vité előbbre ez a kongresszus. A rákbetegség és a vérbajok baktériumait nem fedezték még fel. Történtek jelentések a rákbajok egyes eseteinek sikeres gyógyításáról, de a már régebben ismert gyógymódok alapján. A szérummal való kísérletezések, a rákfajoknál és a vérbajnál, még a jövő zenéje.

Dr. *Weyner* Emil börtöngyógyászati és kozmetikai szakorvos a következőkben foglalta össze véleményét: A saját értesülési tévesek. A rák és a vérbaj bacillusát és szérumát nem fedezték fel. Petersen tanár a bőrrákban operáció nélküli gyógyításmódjairól tartott előadást. Röntgen-radiológymódookról, fagyasztsási eljárásról a Enisen phototerapiájáról, szóadaldattali borogtatásról és nem szérumról. A lues-szérum témáját egyesek reklám-célokra használták fel és innen eredhet a téves híradás. A kongresszus legfontosabb mozzanata a Mecsnikoff előadása volt. Ez az orosz tudós Párisban buvárkodik, neki sikerült először a luest antropoid majmokra beoltani. Ez egy év előtt történt. Én akkor Párisban és az Institut Pasteuren tanuja voltam a sikeres beoltásnak. Jelenleg Mecsnikoff egy lues-ojtóanyag előállításán dolgozik, amely az emberiséget immunissá teszi a lueszel szemben. Mecsnikoff kísérleteinek eredményt jósoltunk mindnyájan.

Egyelőre azonban az injekció higanykurát kell tovább is alkalmaznunk a lues-gyógyításban. Ez a negatív eredménye van a kongresszusnak.

Levél a művészi sovinizmusról.

Írta: *Leoncavallo* R.

Brisago, szeptember hava.

Tisztelt uram! Azt kérdezik tőlem, hogy olasz ember létemre hogy tudtam megzenésíteni olyan eminenter német tárgyat, mint aminő a Roland von Berlin témája. Megvallom, hogy ez a kérdés csodálkozásba ejt és meglep. De mert jó barátaim és elfogulatlan emberek vetik előm a kérdést, iparkodom, hogy kellőképpen megfelelek. A kérdés, ismétlem, meglep, sőt elszomorít. Elszomorít, mert ha komolyan beszélünk művészetéről, el kell ismernünk, hogy a zenénél eklektikusabb művészet nincsen s hogy minden igazi művész bármely tárgyat földolgozhat a színpad számára. A fődolog az, hogy ez a tárgy művészi izlésnek és egyéniségnek megfelelően. Ugyan miért nem akadt főn soha senki azon, hogy az olasz Rossini Tell Vilmosnak, a svájci szabadsághősnek történetét dolgozta fel, vagy a német Meyerbeer Franciaország történetének izgalmas lapjairól vette a Hugenották tárgyát? Ki panaszkodott valaha a miatt, hogy Verdi a spanyol Don Carlost, majd Aida-t, tehát egyptomi alakot vitt a színpadra? Hát Gounod, aki Faustot dolgozta fel és Wagner, aki Rienzi-t alkotta! Ezekből a dolgokból soha senki nem csinált nemzeti kérdést. Természetes hát, hogy az életem tett kérdés mélységesen elszomorít, mert úgy látom, hogy a dolog mélyen ott tettenedik az a betegség, amely egyre jobban terjed s egyre jobban befészkelte magát a művészetbe. Ez a betegség a művészetben jelentkező sovinizmus. Németországban, Ausztriában és Franciaországban védvámokat követelnek a nemzeti művészet számára s így haladunk, ma-holnap a parlamentekben a nemzeti dalművek védelméről egy-egy fognak nyilatkozni, mint ahogy ma a bor védelméről vagy a sajt védelméről beszélnek.

Vannak emberek, akik kínai fallal vennék körül hazájukat, nehogy színházaiukba az idegen művészet termékei beszivároghassanak. Nem gondolnak arra ezek a szerencsétlenek, akik beállnak ebbe a szomorú keresztelődő országba, hogy saját művészi produktumaik értékét nyomják le. Micsoda gondolat az, megakadályozni az idegen művészi alkotásokat! Kinek a nevében teszik? Kinek az érdekében? Oh, egyszerű a dolog. Azoknak az érdekében, akiknek iskolát csinálnak abból, hogy agyvelejük üres és a szívük tartalmatlan. A vérszomjas eunochok iskolája érdekében, amely mindig kész lekaszabolni mindenkit, aki csakugyan tud és akar alkotni valamit.

Milyen nagy volt Verdi! Szívbeli gyönyörűséget érezek, ha ezt újra meg újra elmondhatom, miközben igaz tisztelettel gondolok arra a levélre, melyet a mester 1872. április 26-án írt Cesare de Sanctishoz. Szószent idézem s óhajtom, hogy a világ minden színházában véssék márványba.

— Vagyok, aki vagyok! Mindenkinék szabadságában áll, hogy azt gondolja rólam, amit akar. Ti pedig vén ámitók vagytok az olasz zenétekkel együtt. Nem, nem, nincs „olasz” zene, nincs német, nincs török zene... de zene — van s csak zene van a világon! Ne untassatok tovább ezekkel a magyarázatokkal. Ugy írok, ahogy nekem tetszik és ahogy érzem. Nem hiszek sem a multban, sem a jelenben. Utálom iskoláitokat, mert valamennyi konvencionális dolgokhoz vezet. Nekem pedig nincsenek bálványaim. Szeretem a szép zenét, ha igazán szép s soha nem törődöm vele, hogy ki írta.

Ime, ez az én művészi hitvallásom is. Mindig az egyéniséget keresem, soha sem az iskolát. Ha az iskolától függne valami, akkor be kellene csukni a konzervatóriumokat, amelyek csak utánzókat nevelnének. A föltétlen művészi szabadság az alapelvei alapján írtam hát meg Rolandomat. És Itália szelleme szerint, amely még nem ismeri a művészi sovinizmust, azt mondom, hogy itt szivesen verekedtünk Wagner dicsőségért és nem engedünk elmulni egyetlen napot sem, amelyen Massenet, Saint-Saens, Rayer, Charpentier, Goldmark, Humpardinek dicsőségét ne emlegetnők. Kitarjuk karjainkat a világ minden művésze felé s büszkéek vagyunk, ha ünnepehetjük őket.

Engedje meg végül, hogy egy őszinte kívánságot fejezzek ki. Bárcsak úgy volna, hogy tör-

ténelmünk gazdag és színes tragédiái munkáira buzdítanak a külföld művészeit. Boldogok leszünk, ha az olasz sirok hamvaiból koronákat emelnének föl s megkoronázt magukat az általános és halhatatlan művészt nevében.

Csak azt sajnálom!

Egy japán diplomata kijelentette egy újságról, hogy csak a szegény Novikot sajnálja, mert az olyan fürgén és hősiessen harcolt.

Első japán: Bizony-bizony, szomorú sor ez. Az összes szomszédjaim ott veszték a csatában: a komoly Bá-Csi, a ravasz Fur-Fang, a szép Kin-Csem és a többi is, de minek elbeszélni. *(Izonyuan sir.)*

Második: Ugyan, mit bög maga ezen. Én csak a szegény Novikot sajnálom! Az olyan kedves, vitéz hajó volt. Istenem, ha elgondolom, milyen jól lövöldözött az mindig! Csak úgy hullottak édes, hős testvéreink. De ajkukon mosoly fakadt, mert ki ne vette volna gyönyörrel a halált, ha az a szép Novikról jött! Tudja, egy vasárnap délután mi is kirándultunk, nézni a Novikot, mikor munkában van. A feleségem hideg ebédet készített: kirántott cserebogarat, csigaszemet, meg jó friss bikanyalat szedett a tea-földeteken desszertnek. Aztán kimentünk a gyerekekkel nézni a Novikot. Jaj istenem, az volt az öröm! Tudja, én jó hazafi vagyok és szeretem felebarátainkat, mint magamat, de a szívem majd elrepült boldogságában, ha egy-egy jól irányított golyó rést ütött egyik-másik hajónkon. Emlékszem, vagy ötszázán álltunk egy magaslaton; sokakat úgy elragadt a lelkesedés, hogy rögtön csónakba ültek és siettek magukat agyonlővetni a Novik golyóival. Mikor javában haldokoltak, boldogan integettek felénk és azt kiabálták, hogy a Novik golyóinak csokoládé ize van és olyan szép az általuk nyert halál, mint a tejbefőtt rizskása. Ugy irigyeltük őket! Mind utánuk akartunk futni, de mert nem tudtunk megegyezni abban, hogy ki legyen az első, nehogy erről a dicsőségről egy is lemondjon, inkább senki sem mozdult. Hanem e helyett egy érdekes társasjátékot játszottunk. Mindenki levágott valamit a testéről: egyik egy ujját, a másik egy fület, egy orrot, egy láb- vagy kézfejet. Az így összegyűlt apróságokat elküldtük postán a hős Novikra. Mondhatom magának, hogy úgy sirtunk, mikor vitéz véreink elpusztították a derék hajót, hogy borzasztó! Ejnye, de sajnálom azt a Novikot! *(Izonyuan sir és tördeli a kezét. Ekkor megjelen egy újsárgárus és kiabálja, hogy a Novik újra harcolni fog, mert már kijavították. A japán arca felderül.)* Banzáj! Legalább lesz vasárnapra jó mulatásunk. Hogy örülnek majd a gyerekek!

—s.

FŐVÁROS

(*) Francia vendégek. A fővárosi tanács meghívására ma Budapestre érkeztek Leon Barbier vezetésével Páris városának a városi képviselőtestület tagjai, névszerint Chevioux, Bausset, Duval, Arnoux, Badenne, Rosier Artur, valamint a párisi városi középítési igazgató, Boreaux és Gautier, több városi villamos vállalat elnöke. A bizottság abból a célból jött ide, hogy az itteni villamos-vállalatokat tanulmány tárgyává tegye, így első sorban a budapesti városi és közuti társaság által épített alsós- és felsővezetékű villamos vasutakat fogja megtekinteni. Azonkívül felvették a programmba a bazilika, a Kuria és a parlamenti épület megtekintését.

(*) A Várszínház. A színházvizsgáló-bizottság a tanács utasítására ma újra helyszíni szemlét tartott a Várszínházban. A bizottság kijelentette, hogy mindazt az intézkedést, amelyet a tavasszal elrendelt, most is szükségesnek tartja. De tekintve a színház nagy kulturális jelentőségét, azt a javaslatot tette, hogy a színház villamos-világító berendezését halasztsák a jövő nyárra. A többi intézkedést, különösen a zápor-készülék berendezését és a vasfűgöny szerkezetének átalakítását, hogy a vasfűgönyt a színpadon kívül is leereszthessék, feltétlenül szükségesnek mondta a bizottság s azt a javaslatot tette, hogy ezeknek az intézkedéseknek végrehajtása után adja meg a tanács a színháznak a használati engedelmet.

(*) A drágaság. Ehrlich G. Gusztáv fővárosi bizottsági tag tudvalevőleg javaslatot terjesztett Halmos János polgármester elé, hogy hívjon össze egy ankétet, amelyen szakemberek praktikus előterjesztéseiket tennének az élelmiszerek drágaságának enyhítésére. Az indítványozó azt ajánlja, hogy az értekezletre a következők hívassanak meg: Az érték- és gabonatörzsdé, a kereskedelmi és iparkamara, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a Magyar Kereskedelmi részvénytársaság, az élelmicikket szállító vállalatok, a két hatósági vásárcsarnoki közvetítő, egy-egy vásárcsarnoki kereskedő s bizonyosok minden szakmából, két detail-árusító a központi vásárcsarnokból és kettő a kerületeikből, két árus a nyílt piacokról; a Máv. Az értekezleten fővárosi bizottsági tagok nem vettek részt. A polgármester még nem döntött arról, hogy összehívja-e az ankétet.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Hubay Jenő új operája. Hubay Jenő most fejezte be legújabb háromfelvonásos dalművét, amelynek címe *Lavota első szerelme*. Hőse Lavota János, az ismert régi magyar zeneszerző, kinek gyönyörű dalai közül még több él a nép ajkán, így a Cserebogár, sárga cserebogár stb. A dalmű, amelynek szövegét Berczik Árpád és Farkas Imre írták, a múlt század elején játszák, a magyar nemesi felkelés idejében és erős drámai alakban *Lavota első szerelmének* történetét tárgyalja, melyről ő maga azt a most is élő ismeretes *Első szerelm* című gyönyörű dalát írta. A mű a magy. kir. Dalszínházban hihetőleg még a tavasszal fog színré kerülni.

** Népszínház. A kornevillei harangokat adták ma a Népszínházban. A szereplők környezetéből erősen kiemelkedett Ledofszky Gizella Szerpolettje. Gyönyörű éneke, poétikus játéka nagyon tetszett és sok tapsot keltett. Az előadás szereposztása különben a komoly művészi nivóval való teljes szakítást jelzi: rendnek, fegyelemnek, értékek érvényesülésének semmi nyoma. A sivatáson még Raskó Géza és Pintér Imre szép sikere enyhített. — E hó 30-án a *Boccaciot*, Suppé operettjét elevenítik föl a Népszínházban. A főbb szerepeket Komlósy Emma, Ledofszky Gizella, Láng Etel, Dóri Margit, S. Harmath Ilona, Raskó Géza, Kovács Mihály és Pintér Imre játszzák.

** Arányi Dezső holnap csütörtökön kezdi meg vendégszerelését az Operaházban. A *Hugonották* Raoul szerepében lép fel, melyet nálunk ez alkalommal énekel először. Arányi fellépése folytán a *Hugonották* holnapi előadásában az összes szerepeket *kizárólag magyar szöveggel* éneklék, ami évek óta ez alkalommal történik először. Kivüle fellépnek: Vasquezné (Valentin), Szilágyiné (Margit királyné), Payer Margit (Urbain), Ney Dávid (Marcel), Kornai Rihárd (Saint Bris), Beck Vilmos (De Nevers), Mihályi Ferenc (Maurevert), Fichler Elemér (Tavannes), Szemere Árpád (Thoré), Ney Bernát (De Rez), Kiss Béla (Bois Rosé) és Kárpát Rezső (éji őr). Az előadást Kerner István karmester vezényli. Kezdeté 7 órakor. (Évi bérlet 97. sz.)

** Király Színház. A bécsi újságró kongresszus francia tagjai, mintegy 17-en, ma végigénezték a Király Színház előadását, ahol az *En, te, ő!* című darabot játszották. A vendégek az előadáson igen jól mulattak, a felvonások közben felkeresték a primadonnákat, *Küryt* és *Fedákot* és üdvözölték őket kitünő játéukért és *Beöthy* igazgató előtt elragadtatásuknak adták kifejezést.

** Nemzeti Színház. *Sardou* és *Najac* népszerű vígjátéka, a *Vájuunk* el kerül színré holnap, csütörtökön a Nemzeti Színházban. Pénteken a *Bizáncot* adják tizenhatodszor. A két főszerepet ezuttal is *Jászai Mari* és *Beregi Oszkár* játszzák.

** Vigszínház. *Rónaszéky* Gusztávot a *Vigszínház* jeles tagját, tegnap a villamoson bal eset érte, annak néhány napra megakadályozza fellépését. A püspök szerepét, amelyet a *Kis pajtásban* játszott, *Balassa Jenő* vette át.

** Filharmoniai hangversenyek. Ez idén október 26-án, november 9-én és 23-án, december 7-én és 19-én, január 11-én és 25-én, február 15-én, március 1-én és 15-én lesz filharmoniai hangverseny *Kerner* István karnagy vezetésével. Bérelni mind a tíz hangver-

senyre *Méry* Béla zeneműkereskedésében, Andrassy-ut 12. szám alatt lehet.

** Budai Nyári Színház. Holnap, csütörtökön *Müllöcker Apajuno, a vízi tündér* című operett kerül színré a Budai Nyári Színházban. Vasárnap délután félhelyárakkal *Gyöngyi* Izsónak, a Királyszínház tagjának vendégfellépéssel *Kövesy* Albert mulattató bohósága *Az új honpolgár* kerül színré.

** Uránia Színház. Legközelebb *A világ urai* című újdonságot mutatja be az Uránia Színház. Dr. *Ráth* István ebben az újabb darabjában az angol nép gazdasági, politikai és társadalmi tevékenységének imperialisztikus irányát ismerteti.

** Városligeti Színkör. A Városligeti Színkörben vasárnap fél helyárakkal két előadás lesz. Délután a *Viola, az alföldi haramia* énekes népszimű, este pedig a *Deborah* című nagyhatalú dráma kerül színré.

** Kis Színház. Sziklai Kornél városligeti színházában ma délután mutatták be *Elek* Hugó *Nyomorultak* című egyfelvonásos színművét. Az erős realizmussal megírt határozott darabot a közönség zajos tetszéssel fogadta. A szerzőt a felvonás végén sokszor tapsolták a lámpák elé.

MŰVÉSZET

□ **Nemzeti Szalón.** A Nemzeti Szalón igazgatósága a *Madarász* Viktor kollektív kiállítása után, amely már csak néhány napig lesz nyitva, az őszi kiállítás rendezéséhez fog hozzá. Az igazgatóság felszólítja a kiállító művészeket, hogy kiállítandó műveiket legkésőbb október 2-ig küldjék be a Nemzeti Szalón hivatalába (Ferenciek-tere 1. sz.). Az őszi tárlat október hó 9-én nyílik meg.

□ **A szolnoki kiállítás.** A szolnoki művészkolónia szeptember 26-án, hétfőn délelben nyitja meg kiállítását Szolnokon, a művésztelepen. A megnyitásra leutazik dr. *Berezvicsy* Albert közoktatásügyi miniszter dr. *K. Lippich* Elek miniszteri osztálytanácsos kíséretében.

SPORT

** Az országos főiskolai lawn-tennis versenyt 25-ére (szombat) és 26-ára (vasárnap) halasztotta a Műegyetemi Athletikai és Football-Klub. Selejtező mérkőzések egész héten folynak, 25-én és 26-án csak döntő mérkőzések lesznek. Az előre megvárt jegyek a megváltoztatott terminusra érvényesek.

** A Nemzeti Torna-Egyletben a javító- és pótvizsgák 26. és 28-án lesznek. Az 1904/1905. évi tornanaitói és tornanaitónói tanfolyamokra október 1., 2. és 3-án lehet beiratkozni az egyesület helyiségeiben (VIII. Szentkirályi-utca 26. szám). Utólagosan beiratkozni nem lehet.

A budapesti löversenyek.

— Első nap. —

Budapest, szeptember 22.

Holnap kezdődik a tizenkét napra terjedő budapesti őszi meeting, melynek keretében több klasszikus futam kerül eldöntésre. A holnapi nap programján a Prince of Wales handicap képezi a főszámot, melynek 10.000 koronás díjért huszonnégy ló tartotta meg indulási kötelezettségét. A legnagyobb súlyt a hatsztestendős Ormód kapta, melynek még e mellett a nagy súly mellett is első esélye van. A nevezettek közül még *Lelkem*, *Durbán* és *Scoronconcoló* válnak ki és azt hisszük, hogy nem csalódunk, ha az említett telvérek között keressük a nyertőt.

A bevezető futamban *Ma el* sem veszítheti a versenyt, míg távollétében a *Herzog*-istálló küldöttje szeresheti meg a díjat. Hazafi úgy látszik nincsen rendben és ezért nem jóslhatunk neki esélyt.

A Kladrubi-díj jó dolog *Trocaderónak*; ha nem indul, úgy *Kevély* és *Bitva* bírják bizalmunkat.

Az eladóversenyt *Wood Péter* nyerheti meg, ellenfeleit *Pusztán* és *Parányiban* keressük.

Az eladó kétévesek handicapje valószínűleg nagy mezőnyt fog a starthoz csábitani. Az első

esélyt az Egyedi-istálló küldöttjének adjuk, de jó futást várunk várunk még Tomytól is.

A napot befejező Eladó háromévesek handicapjében a Reeves-istálló van a legjobban képviselve; veszedelmes ellenfelük lesz Katona.

Típjünk a mai napra a következők:

- I. Ma—Herzog-istálló.
- II. Trocadero—Kevély.
- III. Lelkem—Ormód.
- IV. Wood Péter—Pusztán.
- V. Egyedi-istálló—Tomy.
- VI. Reeves-istálló—Katona.

Nyilttér.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosítási-társaság

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosítói-társasága.

Tiszán a kölcsönösség elvén alapszik.

Utánfizetési kötelezettség nélkül.

Részvényesei nincsenek.

Összes vagyon 1902. december 31-én

1,981,516,483-42 frank.

Biztosítási állomány 1902. december 31-én

6,958,093,587-09 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:
BUDAPEST, IV., Andrassy-ut 20.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Az isaszeghi Toldi Miklós. Hatalmas erejéről és kötekedő-természetéről messze vidéken híres volt Prém Pál, Isaszegh községének legféltettebb embere. Csupa izom volt ez az ember, akitől remegett a faluban mindenki. Alig múlt el nap, hogy ki ne próbálta volna az erejét, melylyel bizony nagyon gyakran viselkedett. Ez év január hónapjában különösen verékedő kedvében volt Prém Pál. Összekadt régi ellenségével, Brustyinszki Pállal meg is fenyegette, hogy megöli. Mint egy új Toldi Miklós, úgy forgatott feje fölött egy nagy lövést s mármár lesújtott vele, mikor Brustyinszki revolvert szeggett neki s leterítette ellenfelét. A falu rossza meghalt, a gyilkos pedig a bíróság elé került. A pestvidéki esküdtszék előtt ma tartották meg az ügyben a főtárgyalást Rónay Kamill elnöke alatt. A vádirat felolvasása után az elnök kihallgatta a vádlottat, majd a tanukat, akik egyértelműen vallották, hogy Prém agyonütéssel fenyegette Brustyinszkit. A bizonyítási eljárás befejeztével dr. Biró Kálmán kir. ügyész megindokolt beszéd kíséretében a szándékos emberölés büntetése alapított vádját elejtette, mivel a tanúk kihallgatásával bebizonyosodott, hogy a vádlott jogos önvédelemből használta lövegverét. Az elejtett vád után az elhunyt Prém Pál anyjának jogi képviselője bejelentette, hogy a pótmagánvádat a szándékos emberölés büntetésére vonatkozólag átveszi s fenntartja, mire nyomban be is nyújtotta a törvényszéknek a bünyességre vonatkozólag az esküdteket intéződé kérdését. A bíróság a kérdések szövegezése után a perbeszédet sorát megnyitotta. Az esküdtek bűnösnek mondták ugyan ki Brustyinszki Pált a szándékos emberölés büntetésében, de azt is ki mondták, hogy ezen bünyeseleményt a jogos önvédelem határain belül követte el. E felmentő verdikt alapján a törvényszék is felmentette Brustyinszki Pált. A felmentő ítélet nyomban jogerőre emelkedett.

§§ A vasutas közhivatalnok. Nehány szőlősi államvasuti alkalmazottnak a vasutis-trájkából támadt bűnperében érdekes döntést hozott a napokban a budapesti királyi tábla. Kimondta ugyanis, hogy a törvényszék a ma felfogása, hogy a vasutas nem közhivatalnok, téves, mert a vasutas mint közigazgatási hatósági teendőkkel megbízott egyén, közhivatalnoknak tekintendő.

TÁVIRATOK

Az olasz borvám.

Róma, szeptember 21. Az a vegyített bormennyiség, amely Olaszországból ez év október, november és december hónapjaiban 6 forint 40 krajcár kedvezményes vámmentel mellett vihető be az osztrák-magyar monarchiába, csak szárazföldi uton importálható.

Osztrák féltékenykedés.

Salzburg, szeptember 21. A tartománygyűlésen a bizottságok megalakulása után Stölzl, Hueber, Haagen képviselők és társaik javaslatot terjesztettek be, melyben a kormányval szemben kifejezik a tartománygyűlés aggodalmát azon, hogy a közös hadügyminiszternek augusztus 27-iki körrendelete a magyar nyelvű irásbeli szolgálati forgalomban való alkalmazására vonatkozó, továbbá a tanügyminiszternek 1904. április 24-iki rendelete a zágábi egyetemen tett vizsgálatra vonatkozólag, továbbá a troppau és tescheni intézetek létesített szláv párhuzamos osztályokra vonatkozó rendeletek a birodalom egységét mélyen sértik és a német nép kulturmisszióját nagy mértékben nehezítik. Az indítványt a közjogi bizottsághoz utasították.

Hueber képviselő és társai javaslatot terjesztettek be, melyben arra hivatkozva, hogy a surlare behozatalával Magyarország enkoriparának javára Ausztria-Magyarország vám- és kereskedelmi területének egysége áttörik és a magyar kormány semmit sem mulaszt el arra, hogy Magyarországnak Ausztriából való elváltását előkészítse, felszólítják a kormányt, hogy mindent tegyen meg, hogy Ausztria felfegyverkezve álljon szemben Magyarországgal a gazdasági küzdelemben.

A stájerországi választások.

Bécs, szeptember 21. A stájerországi ujonnan alakított negyedik kuriában a tegnapi tartománygyűlési választásnál megválasztották egy szociáldemokratát (Grác város), két klerikálit, egy keresztényszocialistát, egy szlovén nemzetit és egy szlovén klerikálit, két választókerületben pótválasztás lesz.

Kitüntetés és amnesztia.

Belgrád, szeptember 21. A hivatalos lap nagyszámú rendjelkitüntetést közöl, melyekkel tisztet, hivatalnokokat és más személyeket tüntettek ki, továbbá amnesztiát az összes választási vétségekben elítélteknek, valamint oly személyeknek, akiket a lakosság izgatása miatt ítéltek el, valamint olyanoknak, akikre a bíróság vagy a rendőrség 15 napi elzárásig terjedő büntetéseket szabott ki.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, szeptember 21. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladott buza tiszavidéki 10.85—11.20 K. Rozs 7.90—8.05 K. Árpá 8.90—10.20 K. Tengeri 7.50—7.70 K. Cinquantin 8.20—8.60 K. Zab 7.—7.60 K., válogatott 8.—K.

Bécs, szept. 21. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 659.50. Magyar hitelrészvény 769.—. Bécsi bankgyesület 282.75. Union-bank 550.50. Länderbank 534.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 648.75. Déli vasut 87.25. Elbavölgyi vasut 422.—. Északnyugati vasut részvény —.—. Dohányrészvény 348.50. Ríma-murányi vasút 529.—. Alpesi bányarészvény 490.50. Májusi járadék —.—. Magyar koronajáradék 99.85. Osztrák koronajáradék 97.50. Lombard —.—. Török sorjegyek 135.—. Német birodalmi márka 117.47. Napoleon d'or —.—.

Berlin, szept. 21. (Esti forgalom.) 4/0-os magyar aranyjáradék —.—. Magyar koronajáradék —.—. Osztrák hitelrészvény 207.10. Osztrák-magyar államvasut 138.50. Déli vasut 18.40. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Osztrák bankjegy készpénz —.—. Bulstiehradi —.—. Orosz bankjegy 216.20. (Ultimo.) Lombard —.—.

Frankfurt, szept. 21. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok májusra. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 206.80. Osztrák-magyar államvasut 138.50. Déli vasut 18.20. Német bank 226.—. Disconto 191.50. Drezdai bank 136.20. Berlini kereskedelmi bank —.—. Gelsenkircheni —.—. Harpeni 214.70. Laura-kohó 248.70. Olasz járadék —.—. Hibernia —.—. Az irányzat szilárd.

New-York, szept. 21. (Terménytözsde.) (Zárlat.) Gyapolt: New-Yorkban helyben 10.10.

Szept-re 10.98 (10.75). Dec-re 11.87 (10.65). New-Orleansban helyben 11.3/4 (11.9/16). — Petróleum: Stand white New-Yorkban 7.85 (7.85). Stand white Philadelphában 7.80 (7.80). Raffined in Cases 10.55 (10.55). Credit Balances at Oil City 1.53 (1.53). — Zsír: Western steam 7.60 (7.55). Rohe és Brothers 7.80 (7.75). Tengeri irányzata bányadt. — Szept-re 57.1/2 (58.—). — Dec-re —.— (—.—). — Máj-ra —.— (—.—). — Buza irányzata állandó. — Píros őszi helyben 114.3/8 (114.3/4). Szept-re (114.— 114.1/4). Dec-re 112.3/4 (113.1/4). — Máj-ra —.— (—.—) — Juliusra —.— (—.—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — Káté: fair Rio 7. sz 8.3/8 (8.3/8). Szept-re 6.75 (6.65). Dec-re 7.— (6.85). Liszt: Spring Wheat clears 4.10 (4.10). — Cukor: 3/4 —.— (3/4). — Ón: 27.62—27.85 (27.75—28.—). — Réz: 12.75—13.— (12.75—13.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelentik.)

Chicago, szept. 21. (Terménytözsde.) (Zárlat.) Buza irányzata állandó. Szept-re 106.1/2 (107.—). Dec. 109.— (109.1/2). — Tengeri irányzata bányadt. — Szept-re 52.— (52.3/8). — Zsír: Okt-re 7.15 (7.12). jan-ra 7.15 (7.15). — Szalonna short clear 8.37 (8.37). — Sertésbú: Okt-re 11.37 (11.30). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 21. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter a zágábi állampénztárhoz Jankovics Nikifor állampénztári segéd-tisztet állampénztári tiszté végleges minőségben, Potoscsnik Vladoj adóhivatali tisztet végleges minőségű és Legat Iván segélydíjas számgyakorukot ideiglenes minőségű állampénztári segéd-tisztékké nevezte ki. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter Munteán Pál okleveles tanítót a beregszói állami elemi népiskolához, Mók István okleveles tanítót a debreceni állami elemi népiskolához, Silbernagel Janka okleveles tanítónőt a mohai állami elemi népiskolához, Szakay Róza okleveles tanítónőt a völcsei állami elemi népiskolához rendes tanítónő, illetve tanítónővé nevezte ki. — A beszercebányai pénzügyigazgatóság Griga Timót tekei adóhivatali díjtalan gyakorukot a beszercei adóhivatalhoz segélydíjas gyakorukokká, — a dévai pénzügyigazgatóság Turek Sándor körösbányai lakost a körösbányai adóhivatalhoz díjtalan gyakorukokká, — a kassai pénzügyigazgatóság Mátrai Gyula kassai lakost a kassai fővármivatalhoz díjtalan vámhivatali gyakorukokká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Barta Lukács mezőbányai állami elemi iskolai tanítót a zágóni állami elemi iskolához, Kelemen Viktor és Zemplényi Gizella zászlonai állami elemi iskolai tanítót, illetőleg tanítónőt a csepeli állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte.

Pályázatok. A vasvár-szombathelyi székeskáptalannál egy „Megyeri Mátyás“-féle családi ösztöndíjra (400 korona) október 31-ig, — a löcsei m. kir. pénzügyigazgatóságnál pénzügyőri főbiztosi állásra 14 nap alatt, — a budapesti tudományegyetem rektori hivatalában irodaség-tiszt állásra 2 hét alatt, — a debreczeni kir. pénzügyigazgatóságnál hivatalviszolgai állásra október 5-ig, — a budapestvidéki m. kir. pénzügyigazgatóságnál számvizsgálói állásra 2 hét alatt, — a budapesti m. kir. állami hidak felügyelőségénél pénzügyi fogalmazói állásra 4 hét alatt, — a tenkei kir. járásbírósnál irnoki állásra október hó 20-ig, — a lipótszeri miklósi kir. járásbírósnál teleknyvvizetői állásra október 13-ig nyújtandó be a kérvények.

Napirend.

Naptár: Csütörtök, szeptember 22. Rómal-katholikus: Tamás. — Protestáns: Móric. — Görög-ország: (szeptember 9.) Szeverian. — Zsidó: Tischni 13. — Nap két: 5 óra 31 percek. — Nyugozik: 5 óra 41 percek. — Hold két: 4 óra 49 percek délután. — Nyugozik: 3 óra 1 percek reggel.

Madár-élelítés a Nemzeti Szalonban nyitva egész nap. Belépő-díj 1 korona.

Könyves Kálmán-társaság művészeti szalon. (Nagy-mező-utca 37. szám.) Megtekinthető egész nap díjtalanul.

Nemzeti Múzeum. Állattár, nyitva van délelőtt 9 óratól 1-ig. — A könyvtár történelmi és irodalomtörténeti kiállítása megtekinthető délelőtt 9—1 óráig. Belépődíj 1 korona. — Néprajzi tár (Csillag-utca 3.) nyitva 9 óratól délután 1 óráig. Belépő-díj nincsen. — Növénytár (Széchenyi-utca 1. sz.) megtekinthető kutatók számára díjtalanul 9 óratól délután 1 óráig. — Többi tárai megtekinthetők 1 korona díj mellett.

Oroszok képtár az Akadémiában nyitva 9 óratól 1 óráig.

Iparművészeti múzeum nyitva 9—1 óráig.

Technológiai iparmúzeum nyitva 9—1-ig.

Földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 9—1-ig. Belépődíj nincsen.

REGÉNY

KÉT SZENVEDÉLY

Írta: APRAXIN JULIA grófnő

(61)

XIV.

Mikor Anglarnak sikerült végre magához térnie kissé első felindulásából, ott állt még egy ideig, azt sem tudva tulajdonképpen, mire szánja el magát.

Néhány perc múlva mégis beszólította az inasát.

- Ki hozta ezt a levelet? — kérdezte.
- Amint mondtam már a báró urnak, Pierre — felelte egyszerűen az inas.
- Mióta van itt ez a levél?
- Körülbelül másfél órája.
- Szent isten! — kiáltott fel Anglár. — Másfél órája! Ha már másfél órája, akkor nagyon késő már!

Aztán az inasához fordult:
— Fusson le hamar, Charles, és mondja meg a kocsisnak, hogy ne fogjon ki.
Az inas engedelmeskedett.

Viktor zsebébe tette a leveleket, amelyek Armandnak és Juliának voltak címezve. Aztán vette a kalapját és lesietett a lépcsőn.

La Feuillade bárónéhoz vitte magát.
Pierre, híven a parancshoz, amit kapott, Anglár is meg akarta akadályozni abban, hogy bemenjen a bárónéhoz; de Anglár néhány szóval elmondta neki Klotild levelének rettenetes tartalmát.

Akkor a szegény Pierre, aki nagyon ragaszkodott az urnőjéhez, Anglár segítségével kifeszítette a szalon ajtaját.

Az ajtó két szárnya, engedve erőfeszítésüknek, nagy robajjal kinyílt.
Szivettéppó látvány tárult a szemük elé.

Klotild ott feküdt a pamlagon és bár félig meg volt meredve, kinosan vonaglott, fájdalomosan nyögve. A batizszekendők, amelyet kloroformmal itatott és amelyet arcához szorított mind a két kezével, a keblére hullott. Nyilvánvalóan úgy esett, hogy mikor a kloroform hatása elérte a legmagasabb fokát, a szerencsétlen asszony karja lebonyolódott és a zsebkendő lecsuszott. Az altatószer hatása erre természetesen csökkent.

A sztrichnin rettenetes mérég, a fájdalom, amelyeket okoz, szörnyű kellemetlenek.

A halál, amely Klotildra várt, rémes volt.
Amikor az ajtó felpattant és La Feuilladené meglátta Anglárót, tágra meresztette a szemét, mosolygón próbált, de a mosoly kinos torzulássá változott.

Viktor rögtön meghagyta Pierrenek, hogy menjen a házi orvosért, aki egészen a közelben lakott.

Klotild intett, hogy ne, hogy nem akar orvost. Viktor csak intézkedett.

— De minek — mondta akadozva Klotild — nem veszem be az ellenmérget! Meg akartam halni... Megmérgeztem magamat... Magam, magam, igen, magam!... Nem akarok tovább élni!

E szavakra megvonaglott, összezugorodott a rettenetes fájdalomtól. Olyan volt, akár egy halódó kígyó. De azért Anglár csak tovább adta ki rendeleteit s amennyire csak lehetett, meg akarta őrizni a hidegvért. Táviratot is küldött természetesen Follevilleba, La Feuilladenak, aki néhány barátjával vadászott ott.

Az orvos, akit Viktor hivatott, csakhamar megjött. Mihelyt kikérdezte a beteget, fájdalomcsillapító szert rendelt; de rögtön meg is mondta Anglárnak, hogy semmi reménye sincs.

Bár Klotild tovább vonaglott a görcsös fájdalomtól, nagyokat sikoltva és a földön fetrengve, makacsul visszautasított mindenféle orvosságot. Nem akarta, hogy megmentsék az életét, monddta.

— Nem! Nem! — hebegte kinosan. — Nem veszek be... semmit... Meg... a... kar... ják... a... dá... lyozni... a... meghall... ják... én... megaka... rok halni... hadott

Hirtelen kiegyenesedett, mintha valami felőbb erő ragadta volna fel.

Viktor és az orvos megkapták, hogy felfogják a karjaikban. Ide-oda hajlította a testét, kiforgatva a fejét, lábát és a karját.

Végre meglátta Anglárót, kétségbeesetten, szaggatott, éles sikoltást hallatott és vad, heves sokogásra fakadt.

— Ah! Vége... Meg... ha... lok! Mondják meg neki... De már nem fejezheted be.

Szeme felfordult, szája vonaglott, levegő után kapkodott és Klotild holtan hanyatlott azoknak a karjai közé, akik támogatták.

Anglár és az orvos letette a pamlagra, kinyújtott lábbal, derekát a támlához fektette. Egészen úgy, amint rákadtak, mikor rátörték.

Viktor, miután meghagyta a cselédségnek, hogy ne nyuljanak hozzá, Moreuil márkához ment.

Egyedül találta.
Tudtára adhatta tehát a tragikus eseményt, amelynek tanuja volt. A márkí elkén kinos érzés remegett végig, hallván Anglár beszámolását.

Rögtön hívatta Saeville Mária, hogy jöjjön el hozzá. Elküldte Juliához, aki szobájába vonult, kissé felzaklatva és gyöngéskedve ama jelenet után, amely az akácfasorban történt. Saeville Mária kérte Juliát, hagyja oda szobáját és jöjjön vele a márkíhoz, aki látni szeretné.

Julia, aki nagyon fáradt volt, eleinte vonakodott; de hogy előzékeny legyen Moreuil márkíhoz, végre mégis részánta magát, hogy követi Mária.

Mária még közölte vele, hogy Anglár járt a férjénél.

Mikor beléptek a márkíhoz s Julia észre vette arcának borús kifejezését, rögtön összezorult a szíve.

Saeville Mária és Anglár nézett aztán és látta, hogy azoknak is mennyire fel van dülva az reuk. Rémülten kiáltott fel:

— Mi történt, az égre! Valamit rejtegetnek előttem! Istenem! Armandnak esett valami baj! — Nem! — sietett a felettel a márkí. — Nem! Nyugodjék meg! Semmi sem történt Armandal.

— De hát akkor mi történt? Senki sem merte neki elmondani.

— Mégis csak meg kell tudnia a valóságot — kockáztatta meg Saeville Mária.

— Valami szerencsétlenség történt! — kiáltott fel Julia.

— Igen, — felelte a márkí.

— La Feuilladenéval? — kérdezte Julia.

— Igen! — felelte újra a márkí.

— Megölte magát! — sikoltott fel Julia halványan a felindulástól.

— Fájdalom! — felelte Moreuil márkí.

— Ah! Istenem! Istenem! — kiáltott fel Julia egy karosszékre roskadva és arcát tenyerébe rejtve.

— Kedves Juliám — mondotta Moreuil márkí — Anglárnak levele van az ön számára, amelyet azzal a kéressel adott át neki a szerencsétlen asszony, hogy juttassa önhez.

Julia Anglár felé fordult, oda nyujtva kezét a levélért.

— Adja ide, Anglár! — mondotta. Anglár engedelmeskedett.

Mihelyt Julia elolvasta az első sorokat, amelyek a szegény halottól eredtek, felállott és azt mondta a márkíknak, hogy kész teljesíteni Klotild utolsó kívánságát.

A márkí nem ellenkezett.
Anglár felajánlotta a kocsiját, amely ott várakozott Moreuil márkí palotája előtt.

Moreuil márkí, Julia és Saevilléné szálltak a kocsiba.

Anglár és Saeville fakkorban mentek utánuk.
Mikor a fiatal márkíkné belépett Klotild szalonjába, önkéntelenül hátrált egy lépést, megpillantva a halottat, ott a pamlagon, halványan és mozdulatlanul.

Olyan megrendülést érzett, amely a velőkígi hatott

Néhány nappal ezelőtt látogatón volt még La Feuilladené, aki kissé gyöngéskedve, ott feküdt a pamlagon, szakasztottan ugyanabban a helyzetben, amelyben most látta meg holtan.

Lehetetlennek tartotta, hogy az az asszony, akit nemrégiben még ott látott maga előtt, megszünt élni.

Épp úgy volt öltözködve a halott, mint azon a napon, amikor Moreuil márkí meglátogatta. Csipkével dusan díszített derekát félt és ugyancsak díszes fekete alszoknyát.

Nagy gondal volt felöltözve.
A szeme lecsukva, ajka könnyedén összezorítva, mintha csak aludt volna.

Egy XV. Lajos korabeli kis etázséren, amely oldalt állott, itt-ott tépett virágok heverték s látni lehetett ott még egy bokrétát, annak a bálnak a kotillonjából, amelyben halála előtt való napon részt vett. És volt még az etázséren egy levél a férjétől, amely még nem volt felbontva.

Ez a levél éppen csak egy órával ezelőtt érkezett, hogy Klotild megszünt élni.

Semmi sem lehetett zűrzavarosabb, mint az életnek ezek az apró jelei a halottal szemben.

Julia egy pillanatnyi habozás után közeledett Klotildhoz és megérintve a nyakát, így kiáltott fel:

— De hiszen még meleg! Biztos vagyok benne, hogy nem halt meg.

(Folytatása következik.)

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Szeptember 21. —

Állomások	Levegőmag. szám.	Ma reggel 7 h		Rész. 24 óra			
		Hőmérséklet C	Relatív párh. (100)	Felhőzet (1-4)	Csapadék mm.	Hőmérséklet máx. mín.	
Akna-Szalma	65 2	6 9	8	3	4	15	6
Késmárk	66 3	8 0	8	1	4	11	8
Szeged	65 0	8 8	8	1	4	12	7
Ó-Gyál	66 2	7 8	8	1	4	13	7
Herény	64 8	6 6	8	1	4	11	6
Zágráb	64 8	6 6	8	1	4	10	7
Fiume	62 5	10 4	8	3	0	16	8
Pécs	64 0	8 1	8	2	4	10	7
Dobozsa	64 4	7 2	8	1	4	14	7
Szeged	64 9	7 4	8	1	4	12	6
Arad	64 2	9 7	8	1	4	11	9
Temesvár	64 1	8 9	8	1	3	11	8
Kolozsvár	—	8 0	8	1	4	5	18
Vajda-Benyad	64 9	8 1	8	1	4	11	8
Nagycsanak	64 8	6 4	8	1	4	6	9
Bécs	65 9	6 4	8	1	4	11	6
Prága	67 6	7 5	8	4	—	13	5
Krakó	68 4	6 5	8	1	4	—	8
Tarnopol	—	—	—	—	—	—	—
Bregenz	64 1	2 8	Ny	1	B	—	12
Salzburg	64 8	3 0	8	2	0	—	—
Klagenfurt	65 7	6 3	8	1	4	—	12
Lesina	69 9	14 0	8	1	4	—	18

Jelek magyarázata: K. = kelet, Ny. = nyugat, D = dél. 1 = észak, A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, 5 = eső, 6 = hó, 7 = köd, 8 = zivatar.

Hazánkban az idő tartósan borús. Eső az utóbbi 24 órában sokhelyütt — főleg az ország délkeleti felében — esett, de többnyire csak csekély mennyiségben. A hőmérséklet dél felől kissé emelkedett.

A Földközi-tengeren depresszió mutatkozik, mely az orosz minimumot gyengítette.

Európa időjárásának lényegesebb változás még nem volt.
Küldés: Némi hőemelkedés és helyenkint eső várható.

Vizállás.

Hely	Szeptember 21. 29.		Szeptember 20. 21.	
	méter	méter	méter	méter
Imn	Behring ... 1.38 1.55	Tisza	M.-Eszék ... 0.16 0.10	
Ónna	Fassau ... 2.41 2.29		Telcház ... 0.32 0.30	
	Lina ... 0.13 0.08		Tokaj ... 0.13 0.22	
	Bécs ... 0.41 0.80		N.-Nagy ... 0.62 0.40	
	Pozsony ... 2.39 2.80		Tisza-Féreg ... 0.16 0.06	
	Komárom ... 3.53 4.02		Szalnok ... 1.20 0.42	
	Budapest ... 3.55 3.66		Csongrád ... 2.04 1.82	
	Pápa ... 3.08 2.80		Szeged ... 1.17 1.16	
	Munkács ... 3.26 2.23		Martca ... 0.53 0.08	
	Gombos ... 3.36 2.28		T. Felső ... 1.28 1.48	
	Ujvidék ... 2.07 1.81		Titel ... 1.28 1.48	
	Pancsova ... 0.51 0.41		Óndova ... 0.36 0.32	
	Orsova ... 1.18 1.18		Topolya ... 0.78 0.78	
	Magyarfalva ... 0.54 0.54		Budróg ... 0.00 0.00	
	Zsolna ... 0.43 0.39		Sajo ... 1.39 1.39	
	Trencsén ... 0.51 0.61		Hernád ... 0.29 0.21	
	Szered ... 1.75 0.90		Bonyhád ... 0.10 0.09	
	Sz.-Gothárd ... 0.10 0.10		B.-Újlaka ... 0.49 0.42	
	Sárvár ... 0.18 0.26		Körös	
	Győr ... 2.34 2.28		Causa ... 0.51 0.00	
	Pécs ... 0.00 0.00		N.-Várd ... 0.02 0.04	
	Zákány ... 0.30 0.42		Bélyes ... 0.25 0.23	
	Barca ... 0.91 1.31		Tenke ... 0.24 0.27	
	Eszék ... 2.33 2.52		Gurabeg ... 0.13 0.15	
	M.-Szerdah. ... 1.00 1.00		Borosjenő ... 0.46 0.47	
	Zágráb ... 0.58 0.70		Békes ... 0.46 0.46	
	Eszék ... 0.56 0.92		Gyoma ... 0.45 0.24	
	Mitrovicza ... 1.18 0.73		Gy.-Fehérv. ... 0.04 0.14	
	Szatmár ... 0.11 0.00		Branyicska ... 0.24 0.28	
	Szatmár ... 0.78 0.56		Eszék ... 0.00 0.00	
	N.-Magjány ... 0.28 0.30		Arad ... 1.32 1.35	
	Látca-Bukács ... 0.29 0.22		Makó ... 0.32 0.33	
	Laborca-Homona ... 0.63 0.67		K.-Kistély ... 0.16 0.02	
	Ungvár ... 0.05 0.05		Kiszető ... 0.61 0.38	
			Temesvár ... 0.07 0.61	
			Bécs ... 0.40 0.40	

KÖZGAZDASÁG

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank községi kötvényeinek legközelebbi sorsolása e hó 26-án kir. közjegyző jelenlétében a bank helyiségeiben fog megtartatni.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára **Budapest** 51.50 korona pénzben, 52.50 korona áruban. — **Bécsben** a kontingentált készáru 53.60 korona pénzben, 54.— korona áruban.

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt jelentése.) Az élelmiszerpiac mai forgalma kisebb hozatalok mellett csendesen alakult. Kisebbségi kínálat legtöbb cikknek áremelkedést eredményezett; különösen áll az tojásnál és gyümölcs-féléknél. Részleteiben a következőképpen alakult az üzlet: **Husfélék:** Vidéki marhahús 60—90korona 100 kg. Lehuzott sertés 104—116, sertések szalonnával 108—116 fillér kilonként. Öölt borjú bőrből, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 86—104 fillérről voltak a forgalomban kilonként minőség szerint. — **Vad-félék:** Fogoly párja 1.80—2.— korona, nyulak darabja 2.—2.60. korona. — **Őz** 140—150, vaddisznó 70—90, szarvas 72—80 fillér kilonként. **Tojásban** szilárd az üzlet, a vételkor nagyon jó, miert is nagy tételek felkúldését ajánlhatjuk. Ma I. rendű friss tolt áru 76—82 koronát jegyzett eredeti ládánként. — **Tejtermékekben** lángha az üzlet, ma szövetkezeti teavaj 190—210, jó friss főzvaj 150—180, friss tehéntúró 20—24 fillért jegyzett kilonként. — **Vágott baromfi** szállítása a hűvösebbre fordult időjárás mellett veszély nélkül eszközölhető és tekintve, hogy az érdeklődés is jó, ajánljuk nagy tételek felkúldését. Mai ár I. rendű, szépen, tisztán kezelt áruért 126—132 fillér volt kilonként minőség szerint. — **Gyümölcsfélékben** a torlódás megszűnt és a nyomott árak megjavultak. Ma chassellás szőlő I. rendű 38—42, II. rendű 30—34, passattuti 44—56, fehér mézes 24—28, törökországi 20—30 fillér kilogrammonként. Barack, különösen elősünderült javult áron keresett. Hamvas, közel szedett magvaváló szilva 12—18 korona métermázsánként. — **Burgonya:** Fejllett egészséges rózsá 7—8, sárga 8.—9.40, fehér 6—7 korona métermázsánként vágotttételben minőség szerint.

Sertés-konsumvási jelentés. (A székesfővárosi sertésvásár és községőhíd intézése.) Szeptember 21. Főhajtás összege 453 db sertés, 40 darab süldő. Előző napi eladatlan maradvány 366 darab sertés, — darab süldő, összesen 819 darab sertés, 40 darab süldő. Eladott 344 darab sertés, 2 darab süldő. Eladatlan maradvány 475 darab sertés, — darab süldő. A vásár irányzata lángha. Az árak szilárdak. — Következő árak jegyzettek: **Zsirterítés:** Öreg I. r. 350 kilogrammon felül 90—K.ig, II. rendű 280—350 kilogrammig 95—97 fillérig, II. rendű selejtezett 96—fillérig, kanló — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 100—104 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 100—103 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogrammig 90—92 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. **Husértés:** nehéz 300 kilogrammon felül 86—92 fillérig, könnyű 140—300 kilogrammig 86—88 fillérig, süldő 80—fillérig, malac 40 kilogrammig — fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élsúlyban értendőek.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, szeptember 21.

Mérsékelt kínálat és ugyanily kereslet mellett kész-buza szilárd irányzatú volt; forgalomba került 30.000 métermázsas 5—7½ fillérig drágább árakon. Rozs mérsékelt üzlet mellett 5 fillérről drágult, zab és tengeri tartott.

Eladott:

Buza. **Tiszavidéki:** 2500 mm. 80 k. 10 K. 82½ f., 150 mm. 81-5 k. 10 K. 77½ f., 100 mm. 81-5 k. 10 K. 70 f., 200 mm. 81 k. 10 K. 72½ f., 300 mm. 81 k. 10 K. 62½ f., sárga, 100 mm. 80-7 k. 10 K. 72½ f., 5000 mm. 80 k. 10 K. 80 f., 500 mm. 80 k. 10 K. 70 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 75 f., 100 mm. 81 k. 10 K. 75 f., 200 mm. 80-5 k. 10 K. 77½ f., 200 mm. 81 k. 10 K. 77½ f., 100 mm. 79-5 k. 10 K. 55 f., 100 mm. 79 k. 10 K. 40 f., felső, 100 mm. 79 k. 10 K. 35 f., felső, 300 mm. 78 k. 10 K. 35 f., felső, 100 mm. 78 k. 10 K. 37½ f., sárga, 100 mm. 78 k. 10 K. 35 f.

Pestmegyei: 100 mm. 81 k. 10 K. 70 f., 100 mm. 80-5 k. 10 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 10 K. 45 f.

Budai: 700 mm. 77 k. 10 K. 80 f.

Tolnai: 1500 mm. 78-5 k. 10 K. 40 f.
Erdélyi: 100 mm. 80-5 k. 10 K. 60 f.
Felsőmagyarországi: 1000 mm. 80 k. 10 K. 50 f., 400 mm. 78-8 k. 10 K. 35 f.
Duna-Bácskai: 1000 mm. 76 k. 10 K. 37½ f.
Ó-Becsei: 500 mm. 77 k. 10 K. 52 f. (6-buza).

Dunai: 2180 mm. 76-5 k. 10 K. 07½ f., 1160 mm. 75-5 k. 10 K. 07½ f.

Szerbiai: 2400 mm. 79 k. 10 K. 22½ f.
Romániai: 6000 mm. 80-5 k. 10 K. 60 f.
Raktáráru: 540 mm. 78-5 k. 10 K. 25 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 200 mm. 7 K. 75 f., három hónapra, 500 mm. 7 K. 60 f., 500 mm. 7 K. 60 f., 300 mm. 7 K. 57½ f., 150 mm. 7 K. 55 f., paritásra.

Zab: 100 mm. 7 K. 22½ f., 100 mm. 7 K. — f.

Tengeri: 100 mm. 7 K. 25 f., 100 mm. 7 K. 20 f., 500 mm. 7 K. 10 f., paritásra.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben és kilogrammonként.

Buza	Kilós	50 kilogramm ára		Kilós	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	77	10.20	10.85	79	—	—
"	78	10.85	10.45	80	10.40	10.55
"	79	10.85	10.50	81	10.50	10.70
Fehérmegyel	77	10.15	10.80	79	—	—
"	78	10.20	10.35	80	10.30	10.50
"	79	10.25	10.40	81	—	—
Pestvidéki	77	10.15	10.30	79	—	—
"	78	10.20	10.35	80	10.35	10.45
"	79	10.25	10.40	81	10.30	10.50
Bánsági	77	10.10	10.25	79	—	—
"	78	10.25	10.35	80	10.40	10.55
"	79	10.30	10.45	81	—	—
Bácskai	77	10.15	10.30	79	—	—
"	78	10.25	10.30	80	—	—
"	79	10.30	10.40	81	—	—
Szerb	78	—	—	81	—	—

Egyéb gabonafélék			50 kilogramm ára	
			K.-tól	K.-ig
Rozs	uj elsőrendű	—	7.55	7.70
"	középméretű	—	7.45	7.55
Árpa	takarmanó, I. f.	—	7.30	7.50
"	másodrendű	—	7.10	7.20
Köles	—	—	—	—
Zab	elsőrendű	—	7.15	7.25
"	középméretű	—	—	—
Tengeri	elsőrendű	—	7.10	7.20
"	6. fehé	—	—	—
"	uj román vagy bolgár	—	—	—
"	cinquantin	—	—	—
Repce	káposzta	—	11.50	11.70

A határidőszület folyamán a következő

kötések történtek:

Októberi buza	10.33—10.36—10.39
Áprilisi buza (1905)	10.70—10.73—10.68
Októberi rozs	7.67—7.60—7.61
Áprilisi rozs (1905)	8.10—8.03
Októberi zab	6.89—6.85
Áprilisi zab (1905)	7.27—7.24
Májusi tengeri (1905)	7.29—7.24—7.25

Déli egy óráker a következő záróárakat

állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza	10.33—10.34
Buza áprilisi (1905)	10.68—10.69
Októberi rozs	7.60—7.61
Áprilisi rozs (1905)	8.03—8.04
Októberi zab	6.86—6.87
Áprilisi zab (1905)	7.24—7.25
Májusi tengeri (1905)	7.25—7.26

Délután fél 5 óráker zárul:

Októberi buza	10.36—10.37
Áprilisi buza (1905)	10.70—10.71
Októberi rozs	7.63—7.64
Áprilisi rozs (1905)	8.06—8.07
Októberi zab	6.87—6.88
Áprilisi zab (1905)	7.27—7.28
Májusi tengeri (1905)	7.29—7.30

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsde kezdetén gyengén indult, később a bányáértékek emelkedésére az összes értékek javultak és szilárd irányzattal indultak. Különösen Rimamurányi és városi, ugyszintén közúti vasutársaságok kerestettek és élénk forgalom mellett emelkedtek.

Valuta és ércáru változatlan.

Előződsde. Tartózkodó. **Oszták hitelrészvény** 657.50—656.—. **Magyar hitelrészvény** 768.—. **766.75.** **Oszták-magyar államvasut** 647.25—646.—. **Rimamurányi vasut** 521.75—524.50. **Magyar leszámítolbank** 460.—. **Jelzálogbank** 513.50—512.50. **Közúti vaspálya** 584.—585.—. **Városi villamos vasut** 344.—322.50. **Magyar koronajáradék** 97.25—97.40. **Adria** 480.—korona. **Déli tőzsde.** Szilárd. **Oszták hitelrészvény** 656.25—657.50. **Magyar hitelrészvény** 767.—

770.—. **Oszták-magyar államvasut** 647.—648.—. **Rimamurányi vasut** részvény 524.50—523.—. **Magyar leszámítolbank részvény** 460.—461.—. **Jelzálogbank** 513.50—514.50. **Közúti vaspálya** 584.—586.50. **Városi villamos vasut részvény** 343.50—344.50. **Magyar koronajáradék** 97.37-5—97.50 korona.

A helyi értékek piaca szilárd. Kötöttet: **Tiszavidéki sorsjegy** 161.—161.75. **Közénbánya és téglagyár részvény** 465.—. **Salgótarjáni közénbánya** 578.—korona.

A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizet- **tek:** **Oszták hitelrészvénykötés** holnapra 4.—5.—korona, 8 napra 11—13 korona, 1904. szeptember hó végére 22—24 korona.

Utóződsde. A 4 órai zárlatkor maradt: **Oszták hitelrészvény** 660.—. **Magyar hitelrészvény** 772.50. **Leszámítolbank** 461.—. **Rimamurányi vasut** 529.—. **Oszták-magyar államvasut** 649.—. **Közúti vaspálya** 587.50. **Városi villamos-vasut** 344.50 korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Államadósság.

a) Magyar Államadósság.			
	Pénz	Áru	Pénz rü
Arany, med.		1870. áll. ny.-k.	
szep.-re	118.90	200 K.-ás	206.—
Koronajáradék	97.45	Magy. földia-	98.50
Koronaj. állam.	97.45	berm.	98.50
szep.-re	97.45	Horv.-szl. jels.	98.50
Koronaj. 3/4%	88.75	földv. kötv.	98.50
Vaskapu-köl.	82.75	Tissai nyer-	161.50
		kölcs. 200 K.	164.50
b) Oszták Államadósság.			
Koronaj. máj.	Papírj. feb.		
-nov.	aug.	99.25	99.75
	Koronaj.	99.—	99.50
c) Egyéb nyilvános kölcsönök.			
Budapest fű.	Temes-Béga		
1897. 4% köl.	Ártpulát 4%	96.—	97.—
		97.—	98.—
Bankok.			
Angol-oszták	bank	M. jel. hitel.	—
282.—	284.—	Ugyanaz szept.	—
Első magyar	bank	med.	518.50
386.—	340.—	M. keresk. r.-t.	567.—
Piumei hitelb.	190.—	M. leszám. bank	—
Bazal bank	212.—	U. szep. med.	460.—
Hermes m. bank	240.—	M. ny. közp.	—
váltóul. r.-t.	240.—	jelzálogb.	1025.—
Magyar hitelb.	—	Oszt. hitelb.	—
Ugy. szep.	769.—	Ugy. szep. ált.	697.—
med.	769.50	Gazt.-magy. b.	1815.—
M. agr. és járd.	450.—	460.—	Pesti m. keresk.
		kedvelő bank	2930.—
		Osztályj. r.-t.	1780.—
		1840.—	—
Takarékpénztárak.			
Bolvárai	224.—	226.—	Magy. Ált. típ.
Bpesti III. ker.	200.—	220.—	Orsz. közp.
Bpest-Erzsébet.	212.—	230.—	Pest. szal.
Bpesti típ. és	—	—	Ugy. táj. jog.
orsz. zalogk.	418.—	422.—	Ugy. Interim
Egyes. bpesti	2420.—	2480.—	8000.—
			8050.—
Értéktözsde-társaságok.			
Bécsi biztosító	428.—	435.—	M. jég- és vizs.
Bécsi élet- és	—	—	bizt.
Járadékbit.	670.—	650.—	Nedemáti
Első magy. ált.	7990.—	8040.—	Pannonia vívt.
Fondéris	242.—	244.—	2050.—
			2100.—
Malmok.			
Concordia	175.—	185.—	Henger
Első budapesti	1200.—	1230.—	Moln. és stúók
Erzsébet	490.—	495.—	Victoria
Lujza	320.—	320.—	470.—
			480.—
Bányák és téglagyárak.			
Északm. kősz.	236.—	238.—	M. ált. kőszed.
Felsőb. bányá-	—	—	Salgótarján
és kősz.	—	—	1678.—
Ístv.-tég. gy.	100.—	105.—	Ujlaki téglá- és
Kőbány. gősig.	940.—	980.—	mészegítő
Magy. asztalt.	145.—	160.—	318.—
			319.—
Vasmű- és gépgyár-részvények.			
Első m. gasd.	Nicholson	206.—	215.—
gősgyár	150.—	166.—	Rimamurányi
"Danubius"	175.—	174.50	Ugy. szep.-re
Ganz	3160.—	3190.—	Schlick
			890.—
			370.—
Különféle vállalatok részvényei.			
Ált. vagg. köl.	610.—	620.—	"Hungaria"-mű-
Bpesti Ált. vill.	815.—	822.—	trágya
Beutóné. r.-t.	205.—	215.—	Kőbányai polg.
Gyapjany.-gyár	600.—	—	serfőz.
Részvényserf.	26 0/0	27 0/0	M. cukoripar
Sertészbi. r.-t.	476.—	495.—	M. villamosgáz
Spódium-gyár	210.—	240.—	Nemzetk. vil-
Piumei riakh.	2000.—	2000.—	lamosság
Geschnitz-féle	—	—	Nemzetk. vagg.
szeszgyár	975.—	1000.—	gonk. 5%
			478.—
			590.—
			Royal-szálló
			—
Közlekedési vállalatok részvényei.			
"Adria" tengh.	479.—	482.—	Bpest-Ujpest
Bpesti közúti	—	—	trákosp. vill.
vaspálya 6%	—	—	Déli vasut
U. szep. med.	656.—	688.50	Ugy. szep. ált.
Bpesti közúti	—	—	Dunagőzhajó.
vp. élv. jegy	390.—	390.—	Kassa-oderb.
Bpesti vill. va-	—	—	Oszt.-magyar
rosi vp. 1903.	844.—	844.50	államvasut.
Bpesti vill. va-	—	—	Ugy. szep.-re
rosi vasut	—	—	647.—
Ugy. élv. jegy.	117.—	120.—	—
			847.50
Sorsjegyek.			
Bazilika	19.50	21.50	Gazt. vörés-k.
Ugy. o. földb.	21.—	23.—	Ugy. o. földb.
Északi	320.—	330.—	Gazt. vörés-k.
Jó-sávi	9.78	10.78	Oszták hitel.
Ugy. o. földb.	3.75		

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1904. szeptember hó 22-én.

M. KIR. OPERAHÁZ

A hugonották.

Nagy opera 4 felvonásban.
Személyek:
Valois Margit Sallágyi E.
Valentine Vasquezné
Urban, apród Gyöngyösi
Királyi udvarbíró Kolosvári
Egy bérgy. Arányi m. v.
De Nangis Raoul Ney Dávid
Marcel Kornal
Saint Bris gróf Beck Vilmos
De Nevers gróf Mihályi F.
Mourevort

Kezdet 7 órakor.

Heti műsor:

Pénteken: Zárva.
Szombaton: Lohengrin.
Vasárnap: Don Juan.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Váljunk el.

Vígjáték 3 felvonásban.
Személyek:
Des Franelles Nádaj
Cyprienne, neje Csillag T.
Gratigman Adhemar Gyenes
Clavignac Gyenes
Waltontainené Molnár R.
Jusignan kisasszony Helvey
Baufardin Borosa
Josephine Keczeri I.
Kezdet 7 1/2 órakor.

Heti műsor:

Pénteken: Bizsne.
Szombaton: Egrevalóság.
Vasárnap: délután A dolovai nábob leánya.
Vasárnap: este Kaméliás hölgy.

NÉPSZÍNHÁZ.

Katinka grófnő.

Nagy operett 3 felvonásban.
Személyek:
Kázmér gróf Kiss Mihály
Katalin grófnő Harmath I.
István gróf Delli H.
Anna grófnő Krecsányi
Katinka Róczy Szidi
Tetőfi herceg Kovács
Reseda Kállay K.
Ulászló Kápolnai
Sizirnyai
Kezdet 7 1/2 órakor.

Heti műsor:

Pénteken: Bizsne.
Szombaton: Csanova.
Vasárnap: délután Kornevilleri harangok.
Vasárnap: este Rézl.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Apajune, a vízi szellem.

Nagy látványos operetta 3 felvonásban.
Személyek:
Princeszko Ulvány K.
Heloise Kállay Lujza
Hilma K. Répási
Nicsánó Manolle Károly Béla
Marcu Bejczy
Natalica Haller Irma
Dobruai Fekete Árpád
Kezdet 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ

Kis pajtás.

Vígjáték 3 felvonásban.
Személyek:
Jovanini Hegedűs
Chaantalard Penyvesi
Joan Payer
Bellencontre Tanay
Morangene Vendrey
Geneviève Nibó L.
Adams Harmat R.
Juliette Komlóssy I.
Varga A.
Kezdet 7 1/2 órakor.

Heti műsor:

Pénteken: Kis pajtás.
Szombaton: Kis pajtás.
Vasárnap: délután Csók-pirulák.
Vasárnap: este Kis pajtás.

KIRÁLY SZÍNHÁZ

En, Te, Ő!

Operett 3 felvonásban.
Személyek:
Vergy gróf Németh
Gabriella Kury
Gonyy Papp
Millepertuis Köröndy
Yolande Bánó
Maxime gróf Szomori
Alcofrabas Vécsey
Coco Ferenczy
Maach Gyöngyi
Nitz Csatai
Ysabean Fedák
Kezdet 7 1/2 órakor.

Heti műsor:

Pénteken: En, te, ő! Kury Klára és Fedák Sári föll.).
Szomb.: En, te, ő! Kury Klára és Fedák Sári föll.).
Vasárnap: délután A szellő borbély. (Mérsekelte helyarárral).
Vas.: este En, te, ő! Kury Klára és Fedák Sári föll.).

MAGYAR SZÍNHÁZ

Bébé hercegnő.

Operetta 3 felvonásban.
Személyek:
Ottókar Gírhé
Zsigmond Szabó
B. Izsákv. Heltai
Góllát Rátányi
Cactus Iványi
Jegyz. Takács
Történisz Marton
Mája (Bébé) Kornal B.
Kezdet 7 1/2 órakor.

Heti műsor:

Pénteken: Bébé hercegnő.
Szomb.: Bébé hercegnő.
Vasárnap: délután Szulamit.
Vasárnap: este Bébé hercegnő.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Spanyolország.

Pénteken: Monte-Carlo és a Riviera.
Szombaton: A gyermek.
Kezdet 7 1/2 órakor.

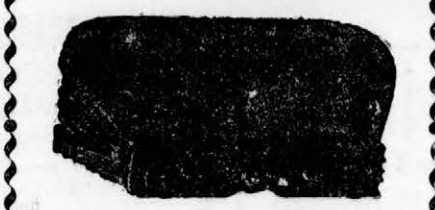
FOGÁK

szájpádás nélkül, 3 koronától. — Az általunk készített és Párisban első díjat nyert fogcsorok szonnal megszerkhatók és ráadásra különben használhatók. Régi fogcsorok átállítottak. — Vidékiek 12 óra alatt kielégítetnek. 10 évi jótállással.

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50. I. em.

Fogorvos: LÖFFLER EMIL. Technikai főnök: GROSSMANN S.
Tartós plomák 3 koronától, fogházak dráztelente 2 koronától.
Fogad: reggel 8-ól este 8-ig. Vasár- és ünneppozakon is. — Mérésékelt árak. — Részletfizetésre is.

Ujdonság!
Egész lapos látcső
felülmulhatatlan lencsékkel!

1/3 természetes magasság bőrfoglatban.
Nagyon kényelmes, mert összecsuksva oly kevés helyet foglal el, hogy a zsebben alig érezhető. Ára 10 forint.

Schönwald Imre

ékszergyárosnál, PÉCSETT.

KÉZIMUNKA

képes árjegyzékem 270 oldalon, 2000 részletesen kétfélt rajzokban sorolja fel a női kézimunka összes anyagait és teljes utbaigazítást nyújt azon vetőknek, akik megrendelésüket személyesen nem eszközölhetik, kívánára ingyen és bérmentve küldöm

Bérczi D. Sándor
kézimunka nagyiparos
Budapest, Király-utca 4.
VICTORIA elsőrendű hímzőgép 6 korona.
„KOI-I-NOOR“ elsőrendű, mosást és fénypátó gép-hímzőgépem Singer, Wheeler & Wilson stb. gépekhez egyedüli gyári raklára.
Ujdonság! **DAISI-TŰ**, szymarnamunka készítéséhez északi pamuttal ára használati utastással K 3.50.

„BLÖFF!!“

legújabb átmeneti double-kabát frt 14 és feljebb,
divatos Sacco öltöny frt 15 és feljebb csak

KOCH TESTVÉREK

Legnagyobb férfi-, fiu- és gyermekruha-áruház

KÁROLY-KÖRÚT 26

Fiókiüzlet: DEBRECZEN, Piac-utca 51, Csanak-ház.

RÉSZLETRE

kaphatnak helybelli évi lakok férfi öltönyöket és női konfekciót, fehéreműt, chiflon, vászon és ágyneműt, ugyancsak asztal-készletet, függönyt, szőnyegot és ágycsillárakat és a szakmába vágó összes cikketek mérsékelt havi vagy heti részletfizetésre

GOLDSCHMIED

részlet-osztály főnökénél,
Budapest, Király-utca 41. szám.

telőss: munk/ét kitüntető!

Czigány János
központi virág-nagykereskedése
BUDAPEST,
Központi vásárocsarnok és Fővámház-tér 5. sz.
Alfardó nagy elővirágkoszorú-KIALLÍTÁS.
Csokor készíteset. — Magyarországi legnagyobb és legelőssőbb bevásárlási forrás.
Sürgönyoim: Czigány, Fővámház TELEFON 56—57.

Az egyedüli nyilvános
magnetikus gyógygyakorlat
Magyarországon!
med. univ. dr. WAJDITSCH ALAJOS-nál
BUDAPEST, Kigyó-tér I. alatt
(Királyi bérpalota).
A „radioaktív“ emberi test után kifejtett a természetes gyógy-móddal, egy kizárólagos, mint kiegészítő alkalmazásában az emberi test és lélek összes kóros eseteinél egyetlen más gyógymód sem versenyezhet. Tengernyi példa kapcsán igazolják ezt a magnetikus gyógyimód fényes sikerét, legkivált, ha már minden egyéb sikertelennek bizonyult.
Kezelés naponta 9—1-i. Rendelés (vakárk.kivételével) 3—5-ig.
Magnetikus gyógyszerok. Válaszbélyeg.

Kertész Jenő és Társa
nap- és esernyő-parteletépít, amely eddig Kossuth Lajos-utca 15. szám alatt volt
IV., Váci-utca 17. sz.
alá helyente át.
Specialisták arany és ezüsttel montrozott angol urf és női esernyőkben. Ajánlják saját gyártmányú elismert legjobb minőségben jutányos szabott gyári árban. Reclán-esernyő: Hungária könyvtár és könyv selyemkötés, elegáns bottal, darabja 5 korona. Javítások és átúszások legelőssőbban készülnek.
Szörmeárukban
dús választék!
Jutányos árak!

A „Hydrochromin“
a legújabb homlokzati falfesték száraz por, mely csupán hideg vízzel, minden egyéb pótlék nélkül vegyítve, már is festésre kész. A „Hydrochromin“-nál való máz szagtalan, rendkívül gyorsan szárad, évek múltán sem veszíti el színét, már néhány nap múlva mosható, gázoknál, eszék, zivatarok, fűfűrészek ellenáll, az elafestés összes elavult magzalon foglalkoz, s alig kerül többre mint a mázzsal, vagy enyvesfekték való festés. A festék homlokzatek és lakóházak belhelyiségeire igen alkalmas és bármely szilárd alapon, így mesz-, gipsz- és cement vakolatokon, téglán, kővön, fán, bádagon, vason stb. beválk. A „Hydrochromin“ a legelőssőbb festék és egy E-metere területnek volt való befestése körülbelül 5 literre kerül. Bármely színben kapható. Tájékoztatóval, mintával és árjegyzékkel kívánunk bérmentve és ingyen szolgálni.
— Kapható Budapesten a következő cégekknél: —
Bülek Roszó VI., Váci-körút 59. sz. — Hartmann A. Vilmos V., Lipót-körút 5. sz. — Klein és László VII., Karoly-körút 5. sz. — Krayer E. és Társa V., Váci-körút 9. sz. és 10. sz. — Károlyi János, Páty és Fürstner VI., Uj-utca 20. sz. — Strobenitz Testvérek Részvénytársaság IX., Csiló-tér 80. sz. — Strobenitz és Orb VII., Király-utca 43—45. — Spende Adolf IV., Ferencz József rakp. 22.

Schmidt M.
szajnyártó, nyerges és bőrdoboz
Budapest, VIII., Kerepesi-ut 25. sz.
Ajánlja saját gyártmányu kocsizó és lovagló-eszközöket, mindenemű utazóbőröndök, pénz, szivar- és cigaretták stb. tárcsát. Megrendelés-ek és javítások pontosan és jutányosan eszközölhetnek. Árjegyzék bérmentve.

Jótállás mellett olcsón
BUTOROK
divatos háldozatok frt 30 forint és feljebb teljes matt faragott ebédok frt 75
divatos szalon-garnitúrák frt 90
reklámok, ágyak, diványok, asztalok, székelt, írástárolók és minden fajta egyes butor darabok igen olcsón.
Modern berendezések igen nagy választékban.
NAGY IMRE
lakberendezési vállalkozó:
BUTORRAKTÁR:
Váci-körút 9. sz., I. emelet,
Szerecsen-utca sarok.

FŐVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.
MAC WALLEN
Ellenállhatatlanul nevezett.
BROTHERS KREMKÁ
A végletekig kocaotataknak.
TERKA SEMMELOFF
Mindenkéft felvidít.
Továbbá 12 attrakció.
Az előadás esti 8 órakor kezdődik.
A télkerben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzene-kara hangversenyez.

„AZ ANKER“

élet- és járadék-biztosító társaság

Igazgatóság: Magyarországi vezérképviselősege:
BÉCS, I., Hoher Markt 11. BUDAPEST, VI., Daak-tér 6. (Ankerhof).
Vagyon 1903. végén 160 millió kor.
Biztosítási állomány 1903. végén 521
Kifizetések 261

A társaság eszközl: Mindennemű főkebiztosításokat halálesetre, kiházásitási és agkori ellátási biztosításokat, továbbá gyermekbiztosításokat nevelési járadékkal és a nélkül, melyeknél a díjfizetés a szerződő korábbi elhalálozásával megszűnik, életjáradék-biztosításokat, meghatározott és olesó díjak mellett.

A társaság vagyonából Magyarországon 1903. év végén 26 1/4 millió korona van elhelyezve, Mindennemű felvilágosítást készítesek és díjmentesen nyújtanak az „Anker“ képviselői, kik prospektuokkal és díjtáblázatokkal költségmentesen szolgálnak.

Hölgyek figyelmébe!

A szövött árak bevezetése végett az összes raktáron levő selyem-árak és crotte de ohinek minden elfogadható árban végleg elárusítottak:

Sima selymek .. .. méterje 33 kr.-tól feljebb | Voil Delain .. .. méterje 15 kr.
 Divat selymek .. .. " 45 " | Divat fátyolok .. .. 10 kr.-tól feljebb

Csipkék és szalagok óriási választékban mélyen leszállított árban.

PÁRTOS JENŐ, V., Bécsi-utca 9. (Erzsébet-tér sarok.)

Biztos nagy jövedelem!

kinálkozik intelligens uraknak, kik az „Erzsébet-szanasorium” sorsjegyek torjesztésével foglalkozni hajlandók. — Bővebbet: **Mercurbank** és váltó-ügynök, **IV., Váci-utca 37.**

Nagy butoreladás

készpénz és hitelre
DÓSA KÁLMÁN BUDAPEST, KEREPESI-UT 28. (félemelet).
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Íszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy csomag Cozaport.
 Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cozaport többet ér, mint a világ minden szeszéde a tartozkodásról, mert csodálatos elleneszenvéssé teszi az íszákosnak a szeszes italt. A Coza oly csodásan és biztosan hat, hogy azt felelő, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí mi okozta javulását.
 Nem régebben egy fiatal asszony nekünk körülbelül a következőt mesélte:
 „Igen, én is használtam ezt a remek szert a fejem tudta nélkül és hála Isten, teljesen segített rajta. Jó férj volt józan állapotban, de sajnos, majd mindig részeg volt. Polytónos félelem, aggodalom és kétségbeesés, szorongás, beatalanság és szegénység közepe életem De minik is máséim volna ei másoknak? Nem csodálatos-e igazán, hogy egy asszony a dolgot saját maga elhárít irányítsa és otthonát gondterhes tüzhelyét örömpalotává tudja varázsolni?”
 Coza a családok ezrei beáította hi ísmét, sok sok ezer félt és szegény és beatalanságtól megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek listalambert a jó utra és szerencséhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.
 Az intézet, mely a Cozaport tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják egy próba adogat díj- és költségmentesen küld, hogy így bárki is meg győződhessen biztos hatásáról. Kereskedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

COZA INSTITUTE (Dept. 17), 71, High Holnbrn, London, W. C. ANGLIA.

(Levelek 26 fillér levelezőlapon 10 fillerre bérmentesítendők.)

Készpénzert vagy hitelre Szalon-, ebédlő-, háló-, leány- és uri-szoba

BUTOROK

nagy választékban nálunk eladásra kézen állanak.
szabó Ferenc és Tsa szab. butornagykereskedők
 Budapest, Kerepesi-ut 12. sz. Síp-utca sarkán.

+ INGYEN +

és bérmentve, márt borítékban küldjük bárkinek legjobban megjelent rendkívül érdekes tartalmú, több ezer ábrával és 50 magyarszáttal ellátott árjegyzékünket.

Universal sérvtőkötő (prálatnok, kis gummi nyomlappal a legnagyobb sérv is elártható. Az árjegyzék a különböző sérvtőkötővel magyarszáttal szolgált.)

GUMMI halhólyag, női szerék, 50 magyarszáttal és használati utasítással. — 20 korona magyarszáttal és használati utasítással.

Műkezek, mullábal mellőzők, kímélőek, egyenestartók, gummi-kartonyak, háskötők pontos utasítással és leírással.

Az árjegyzék közül az „első segély” leírását, Mentőösszekrnyek cseplőház és iparvállalatok kaphatják.

Betegápolási cikkek külön-külön osztályozva és magyarszáttal.

BETEGTOLÓ SZÉKEL.

Cím:

Magyar orvosi műszertár

Budapest, VII., Kerepesi-ut 32, (a Rókus kórházzal szemben).

A vörös keresztre ügyeljünk!

A m. kir. szabad. osztálysorsjáték fő- és záró húzása

f. é. szeptember hó 27-től október 24-ig tart.

A XIV. osztálysorsjátékban egy hónap alatt még **10 millió 555.000 koronát**

készpénzben sorsolnak ki.
A VI. osztályu sorsjegyek megújítási árai:
 (melyek már a IV. osztályban játszottak)

1/1	eredeti sorsjegy korona	24.—
1/2	” ” ”	12.—
1/4	” ” ”	6.—
1/8	” ” ”	3.—

A VI. osztályu vételsorsjegyek árai:
 (új vevőknek)

1/1	eredeti sorsjegy korona	160.—
1/2	” ” ”	80.—
1/4	” ” ”	40.—
1/8	” ” ”	20.—

A folyó sorsjáték 3-ik osztályában a **80.000 koronás főnyereményt** ismét nálunk nyerték és nyolo t. felünknek nagyobb részét szegénysorsu embereknek fizették ki.

Török A. és Tsa

bankháza, Budapest.

Legnaggyobb osztálysorsjáték-üzlet.

Központ: Teréz-körút 46/c.

Fiókok: Váci-körút 4., Múzeum-körút 11., Erzsébet-körút 54.
 Sürgőnycim: Törökbank.

Ügynökök,
 kik sorsjegyek részlejtésére való eladásával foglalkoznak. Kiszáttással fölvetet-

FLEISSIG Bankház,
 Budapest, Erzsébet-körút 2.

Részletre és készpénzfizetésre

BUTOR asztalos, kárpitos, vas- és rézbator-műhelyben

Glöck József Wesselő nyi-ute a 41. (a Kó rász-utca sarkán.)

Saját szolid készítmények. VII. ker.

Déli vasut.

A háló- és közvetlen kocsk forgalma a Budapest d. v. pályaudvarról az 1904/5. évi téli menetrendben, október hó 1-től kezdve.

I. II. oszt. hálókocsi Budapest d. v. — Velenceze (Venezia) között. Pragerhof-Nabresina-Cormonsen át. Budapest d. v. indul este 8 óra 00 perc, Velenceze érkezik d. u. 2 óra 10 perc. Menettartam: 181/4 óra. Velenceze indul d. u. 2 óra 10 perc, Budapest d. v. érkezik d. e. 9 óra 55 perc. Menettartam: 191/4 óra.

I. II. oszt. közvetlen kocsi Budapest d. v. — Franzensfeste között négy 1. oszt. hálókocsival. Pragerhof-Margurgen át. Budapest d. v. indul este 8 óra 00 perc, Franzensfeste érkezik d. u. 12 óra 17 perc. Menettartam: 161/4 óra. Franzensfeste indul d. u. 5 óra 58 perc, Budapest d. v. érkezik reggel 9 óra 55 perc. Menettartam: 16 óra.

I. II. oszt. közvetlen kocsi Budapest d. v. — Velenceze (Venezia) között. Pragerhof-Nabresina-Cormonsen át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc, Velenceze érkezik d. u. 2 óra 10 perc. Menettartam: 181/4 óra. Velenceze indul d. u. 2 óra 10 perc, Budapest d. v. érkezik d. e. 9 óra 55 perc. Menettartam: 191/4 óra.

Budapest d. v. Abbniz — Fiume között. Pragerhof-St.-Pétercsen át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc, Fiume érkezik d. e. 9 óra 37 perc. Menettartam: 131/4 óra. Fiume indul este 7 óra 52 perc, Budapest d. v. érkezik d. e. 9 óra 55 perc. Menettartam: 14 óra.

Budapest d. v. — Triest között. Pragerhof-Nabresina-Cormonsen át. Budapest d. v. indul reggel 6 óra 00 perc, Triest érkezik este 9 óra 10 perc. Menettartam: 13 óra. Triest indul reggel 7 óra 55 p ere Budapest d. v. érkezik este 9 óra 39 perc. Menettartam: 131/4 óra.

Budapest d. v. — Pakracz között. Nagyvárad-Barcsen át Budapest d. v. indul este 10 óra 00 perc, Pakracz érkezik d. u. 1 óra 20 perc. Menettartam: 131/4 óra. Pakracz indul d. u. 2 óra 00 perc, Budapest d. v. érkezik reggel 6 óra 39 perc. Menettartam: 131/4 óra.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház hugyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista neml bajokban emeritált kórházi orvos
 gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

titkos betegséget

(hugyszófolyást, sebeket, syphilit és önfertőzésből támadt idegbajokat).

Meglepő az eredmény **FÉRFIUI GYEN-GESÉGNEL (IMPOTENTIA)** még öregebb egyéneknél is.

Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető.

Levelekre díjtalanul válasz; kívántra gyógyszerék. — Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig. Budapest, Erzsébet-körút 12. szám. Félémelet: bejárat a léposónél. — Külföld váróterem.

